ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា

ការចិញ្ចឹម គ្រប់គ្រងមេ និងកូនមាន់នៅជនបទ

រៀបចំដោយ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សហការជាមួយ នាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល

ឧបត្ថម្ភដោយ គំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី

រៀបរៀងដោយ : បណ្ឌិត ខៀវ បូរិន

មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមសត្វ និងកសិកម្ម "សែលអាគ្រីត"

ទូរស័ព្ទ : ០២៣ ២២៣៦៤០

អ៊ីម៉ែល : celagrid@celagrid.org

កាលបរិច្ឆេទ : ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង : គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់រួមទាំងឯកសារនេះ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID) តាមរយៈគំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១-២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជា បានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាមគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ និងបានចងក្រងជាបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Subject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លងការពិនិត្យពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងអ្នកពាក់ពន្ធ័ផ្សេងៗទៀត។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មាន បច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់ មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក និងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនៅមូលដ្ឋាននានាយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងបំណងផ្ទេរចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និង ផលិតករដែលរស់នៅក្នុងតំបន់មានសក្តានុពលភាពស្របតាមលក្ខខ័ណ្ឌភូមិសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៏ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្មកសិកម្ម ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេសរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ ដែលជាឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ យកទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និងទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម។

រដ្ឋមន្ត្រី

អារម្ភកថា

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ"បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា" ។ បអប ពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ។ បអប ផ្ទុកនូវព័ត៌មានបទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់ឱ្យមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ ។ គោលគំនិតនៃបអប គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និងខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ បអប ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់អោយមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលបំរើការនៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍ កសិកម្មនៅតាមមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់។ បអប មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ :-

- អាចបត់បែនបាន-បអប អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ-បអប អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអប ត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករតាមរយៈប្រភពជាច្រើនដូចជា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្ទុកនូវព័ត៌មានសំខាន់ៗរបស់កសិករ ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ (AEA) នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។បអប មាននៅតាមស្ថាប័ននានាដូចខាងក្រោម:

- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ
- ក្រុមកសិករ
- អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
- ម្ចាស់ជំនួយ
- ផ្នែកឯកជន

បអប ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ។ បអប ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ បអប ផ្ទុកនូវបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា។ បអប ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រុមការងារ បអប បន្ទាប់មកអនុម័តនិងអនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ការចិញ្ចឹម គ្រប់គ្រងមេ និងកូនមាន់នៅជនបទ

ទំព័រ

១. សេចក្តីអធិប្បាយ ១

២. ការណែនាំបច្ចេកទេស ៤

២.១ ហេតុផលនៃការបង្កើត ‘TIP’ នេះ ៤

២.២ ការកែលំអលើការគ្រប់គ្រង ៥

២.២.១ ក្រុងមេមាន់ក្នុងទ្រុង ៦

២.២.២ ការសង់ទ្រុង ឬអង្រុតដាក់មាន់ ៧

២.២.៣ ការគ្រប់គ្រងមាន់ និងទ្រុង ៩

២.២.៤ បង្កើនផលិតភាពមេមាន់ ១០

២.៣ ការកែលំអចំណី និងការផ្តល់ចំណី ១២

២.៣.១ ចំណីមានដើមកំណើតពីសត្វ ១២

២.៣.២ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ ១៦

២.៣.៣ វារីរុក្ខជាតិ និងស្លឹករុក្ខជាតិផ្សេងទៀត ១៧

២.៣.៤ សង្ខេបជម្រើសសម្រាប់លាយចំណី ២៥

២.៤ ការចាក់ថ្នាំការពារ និងផ្សេងៗ ២៧

២.៥ ផលចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ២៩

២.៦ ផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន ៣២

៣. ការណែនាំលើការខាផ្សព្វផ្សាយ ៣៣

៣.១ វិធីសាស្ត្រនៃការផ្សព្វផ្សាយ ៣៣

៣.២ ឱកាសសម្រាប់ការធ្វើបណ្តាញ.. ៣៧

៣.៣ កន្លែងរកឯកសារបន្ថែម ៣៨

៣.៤ យោនឯរ ៣៩

១. សេចក្តីអធិប្បាយ

សេចក្តីសង្ខេបៈ

បញ្ហា : កូនមាន់ដែលញាស់នៅរស់បានតិច

គោលដៅ : ដើម្បីផលិតកូនមាន់ ២០០ ក្នុងមួយឆ្នាំ ពីមេមាន់ ៥ និងជួយការពារពីឧបត្តិហេតុ ការវាយប្រហារពីសត្វធំៗ និងជម្ងឺ ។

វិធីសាស្រ្ត : ១- បង្ខាំងមេមាន់ និងកូនមាន់ នៅក្នុងទ្រុង ឬរបងបាំង

២- ផ្តល់ការយកចិត្តទុកដាក់លើសុខភាពមាន់

៣- រៀបចំចំណីអោយប្រសើរជាងមុន

៤- ការគ្រប់គ្រងមេមាន់ប្រសើរជាងមុន ដើម្បីផ្តល់កូនញាស់ច្រើនក្នុងមួយឆ្នាំៗ

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបច្ចេកទេសសមស្របៈ

ខាងក្រោមនេះ ជាលក្ខខ័ណ្ឌចាំបាច់សម្រាប់ការអនុវត្តន៍ ‘TIP’ នេះ ដើម្បីសំរេចជោគជ័យ លើទិសដៅលើកឡើងខាងលើ:

យែនឌ័រ :

- ស្ត្រីមានលក្ខណៈសមស្របសម្រាប់ជ្រើសរើសឱ្យចូលរួមក្នុងការអនុវត្តន៍បែបបទបច្ចេសទេសនេះ ដោយពួកគេជាអ្នកចាត់ចែង និងទទួលខុសត្រូវការងារនៅក្នុងផ្ទះស្ទើរទាំងអស់ ។ បែបបទបច្ចេសទេសនេះ អាចលើកស្ទួយស្ត្រីក្នុងការរកចំណូលបន្ថែមសម្រាប់ជួយជ្រោមជ្រែងដល់គ្រួសារ ជាពិសេសដល់ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង ដល់អាហាររូបត្ថម្ភដល់កូនៗ និងប្រាក់សម្រាប់បង់ថ្លៃសាលា និងការចំណាយផ្សេងៗ ។

អាកាសធាតុ/ទឹក :

តម្រូវការទឹកមានតិចតួចបំផុតសម្រាប់អនុវត្ត ‘TIP’ នេះ ដូចជាទឹកសម្រាប់មាន់ផឹក តែប្រសិនណាកសិករត្រូវផលិតចំណីមួយចំនួនដូចជា ចកបាយទា និងត្រកួន ជាប្រូតេអ៊ីន សម្រាប់មាន់ ពួកគេត្រូវការទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព និងបន្ថែមក្នុងស្រះចកនៅរដូវប្រាំង ។

- មាន់ងាយទទួលអំពើ នៅពេលមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ឬទាប ។ ស៊ីតុណ្ហភាពសមស្របសម្រាប់មាន់នោះ គឺនៅរដូវភ្លៀង និងដើមរដូវប្រាំង ។ ដូច្នេះហើយ ដើម្បីបន្តចិញ្ចឹមមាន់ នៅរដូវប្រាំង អ្នកចិញ្ចឹមត្រូវរៀបចំទ្រុងមានម្លប់ជ្រកត្រឹមត្រូវ (ក្រោមម្លប់ដើមឈើ) ដើម្បីឱ្យសត្វជ្រកនៅពេលមានថ្ងៃក្តៅខ្លាំង ។ សម្រាប់កូនមាន់អាយុ ១-៧ថ្ងៃ ត្រូវផ្តល់កំដៅ ដល់កូនមាន់ជាពិសេសនៅរដូវ

វស្សា ឬដើមរដូវប្រាំង ។ មាន់ស្រុកអាចធំធាត់លឿន នៅពេលសីតុណ្ហភាពស្ថិតនៅក្រោម ៣០ អង្សារសេ ។

ភូមិសាស្ត្រ :

- 'TIP' នេះ អាចអនុវត្តនៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ នៃប្រទេសកម្ពុជា គ្រាន់តែពិចារណា ទៅលើធនធានចំណីអាហារដែលមាន ឬដែលត្រូវដាំស្របទៅតាម លក្ខខណ្ឌជាក់លាក់របស់តំបន់ភូមិសាស្ត្រនិមួយៗ ។ ផ្ទុយទៅវិញ សម្រាប់ភូមិដែលលិចទឹកនៅរដូវវស្សា អាចមានការលំបាកសម្រាប់ អនុវត្ត 'TIP' នេះ តែអាច រៀបចំបាននៅរដូវទឹកសំរក ។

ទំហំទីកន្លែង :

- ដើម្បីចិញ្ចឹមកូនមាន់ (១៥-២០ក្បាល) និងមេមាន់ មួយក្បាល ត្រូវការផ្ទៃដីទំហំ ១,៥ គុណ ១,៥ ម៉ែត្រ ។ ដូច្នេះដើម្បីចិញ្ចឹមមេមាន់ ៥ក្បាល កសិករ ត្រូវមាន ដីប្រមាណ ១៥-២០ម^{២} ។ ដោយសារគោលបំណងនៃ 'TIP' នេះ គឺ បង្កើនកូនមាន់ឱ្យច្រើន និងមានសុខភាពល្អ សម្រាប់បំប៉នយកសាច់ ដូចនេះកសិករត្រូវមានដីប្រមាណ ២៥-៣០ម^{២} ទៀត សម្រាប់បំប៉នមាន់ពី ៤៥ថ្ងៃ ទៅដល់ពេលលក់ ។

តម្រូវការពលកម្ម :

- មនុស្សម្នាក់នៅក្នុងគ្រួសារ ជាពិសេសស្ត្រីអាចចំណាយពេល ១ម៉ោង ក្នុងមួយថ្ងៃសម្រាប់ ដាក់ទឹក-ចំណី សំអាត និងការងារបន្ទាប់បន្សំតិចតួចទៀត អាចគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មេមាន់ ៥ក្បាល ។ ប៉ុន្តែដើម្បីប្រើប្រាស់ពលកម្មគ្រួសារឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធិភាព ហើយធ្វើឱ្យ 'TIP' នេះកាន់តែមានផលប្រយោជន៍នោះ គួរលើកទឹកចិត្តឱ្យគ្រួសារនិមួយៗ ចិញ្ចឹមពី ១០-១៥ មេមាន់ ។ អាចតម្រូវការពលកម្មច្រើន នៅពេលសាងសង់ទ្រុង ផលិតចំណី និងរៀបចំ រណ្តៅសម្រាប់ផលិតចកបាយទា ឬថ្នាលត្រកួន ។ល។ នៅពេលចាប់ផ្តើម ។

ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចកសិករ :

- ការចិញ្ចឹមមាន់ មានការចាប់អារម្មណ៍ពិសេស ដល់មនុស្សដែលមានមធ្យោបាយ និងធនធានតិចតួច ដោយសារត្រូវការចំណាយតិចសម្រាប់អនុវត្ត ។
- កសិករដែលមានថវិកា ១៥០.០០០-២០០.០០០ រៀល អាចយក 'TIP' នេះ ទៅអនុវត្តបាន ។

អនុសាសន៍ផ្សេងទៀត :

- កសិករត្រូវជ្រើសរើសពូជក្នុងស្រុកដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់ការលូតលាស់ ។ ទោះបីកសិករមានចំណេះដឹង លើការជ្រើសរើសពូជមាន់ល្អក៏ដោយអ្នកផ្សព្វផ្សាយ និងអ្នកមានឯកទេស ចិញ្ចឹមមាន់អាចជួយជ្រោមជ្រែងការងារនេះ ។

---

២. ការណែនាំបច្ចេកទេស

២.១ ហេតុផលនៃការបង្កើត 'TIP' នេះ

មាន់អាចផ្តល់ប្រាក់ចំណូលល្អណាស់សម្រាប់កសិករនៅជនបទ ជាពិសេសកសិករក្រីក្រនៅតាមសហគមន៍ដែលមានធនធានស្តួចស្តើង ។ ផ្អែកទៅលើការសំភាសន៍កសិករនៅប្រទេសកម្ពុជា ពួកគាត់អាចរកចំណូលបានពីការលក់មាន់សម្រាប់ទិញសំភារៈស្ទើរតែទាំងអស់សម្រាប់កូនទៅសាលារៀន ។ នៅពេលជាមួយគ្នានេះដែរ មាន់អាចផ្តល់ជាអាហារប្រូតេអ៊ីនសម្រាប់គ្រួសារ និងពិធីបុណ្យទានផ្សេងៗ ។

ការចិញ្ចឹមមាន់មានប្រជាប្រិយភាពខ្ពស់ប្រៀបធៀបជាមួយសត្វដទៃទៀត ដោយសារការវិនិយោគទាប ។ ទន្ទឹមនេះ ការចិញ្ចឹមមាន់នៅជនបទជួបប្រទះបញ្ហា និងការខាតបង់ជាច្រើន ។ ជាទូទៅកសិករមិនដែលបានទទួលផលចំណេញទៅតាមអ្វីដែលគាត់ត្រូវទទួលបាននោះទេ ។ កត្តាដែលរាំងស្ទះដល់ផលិតកម្មមាន់មាន: ជម្ងឺ ចំណី និងការផ្តល់ចំណី និងការគ្រប់គ្រង ។ បទពិសោធន៍នៅស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ បានបង្ហាញថា នៅពេលដែលមាន់បានចាក់ថ្នាំការពារជម្ងឺសំខាន់ៗពីរ (ដង្កោរ និងអាសន្នរោគ) កសិករអាចទាញយកផលយ៉ាងហោចណាស់ ៦០-៧០ភាគរយ នៃចំនួនមាន់ចិញ្ចឹមសរុប ។

ប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់បែបបុរាណ មិនសូវបានផ្តល់ចំណីបន្ថែមដល់មាន់ទេ ហើយប្រសិនបើមានផ្តល់ចំណីបន្ថែមវិញ គេច្រើនឱ្យស្រូវ ឬអង្ករដល់មាន់គ្រប់ប្រភេទស៊ី ។ ការផ្តល់ចំណីបន្ថែមឱ្យមាន់ដែលមានគុណភាពមិនល្អ មិនអាចទាញយកសក្តានុពលភាពនៃការលូតលាស់របស់មាន់ទេ ជាពិសេសសម្រាប់កូនមាន់ដែលតម្រូវផ្តល់ចំណី មានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ទាំងគុណភាព និងបរិមាណ ។ ដូច្នេះជាការចាំបាច់ កសិករគួរផ្តល់ចំណី ឱ្យមានគុណភាពដល់កូនមាន់ពីអាយុ ១-៤៥ថ្ងៃ ។

មេមាន់ជាទូទៅត្រូវបានឱ្យបណ្តើរកូនរបស់វា ដោយមានការអន្តរាគមន៍តិចតួចពីម្ចាស់ ។ ការចិញ្ចឹមប្រភេទនេះ ធ្វើឱ្យកូនមាន់ងាយទទួលរងនៅគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗដោយសារការយាយីពីសត្វផ្សេងៗដូចជាឆ្កែ ឆ្មារ ស្ការ ។ល។ ហេតុដូចនេះហើយ ការកែលំអលើការងារគ្រប់គ្រង និងការថែទាំនៅក្នុងដំណាក់កាលដែលកូនមាន់នៅមានអាយុតិចតួចនេះ ធានាឱ្យការរស់រានច្រើនរបស់កូនមាន់ និងឈានទៅដល់ការផលិតកូនមាន់មានសុខភាពល្អសម្រាប់ដំណាក់កាលបំប៉ន ។

តាមការសង្កេតមើលនៅតាមភូមិជនបទ មេមាន់ភាគច្រើនបណ្តើរកូនតែ ៤-៥ ក្បាលប៉ុណ្ណោះ ដែល ជាហេតុបណ្តាលឱ្យថយចុះផលិតភាពរបស់មេមាន់ ។ ផ្ទុយទៅវិញយើងអាចបង្កើនផលិតភាពមេមាន់បាន តាមរយៈការប្រមូលកូនមាន់ដែលកើតនៅថ្ងៃប្រហាក់ប្រហែលគ្នា (៣-៥ ថ្ងៃ) បញ្ចូលឱ្យស្ថិត

នៅក្រោម ការគ្រប់គ្រងរបស់មេមាន់មួយ ហើយមេមាន់ដែលកូនត្រូវបានយកឱ្យមេមួយទៀតបណ្តើរនោះ ត្រូវដាក់ ទ្រុងរយៈពេល៤-៥ថ្ងៃមុនលែងមេមាន់ឱ្យដើរជាមួយឈ្មោលវិញនោះ។អនុវត្តតាមវិធីនេះអាចធ្វើឱ្យមេមាន់ ដែលមិនបណ្តើរកូននេះអាចឆាប់ពងឡើងវិញ។ ដូច្នេះហើយជាការចាំបាច់ណាស់ត្រូវធ្វើបង្ហាញដល់កសិករ ដើម្បីឱ្យពួកគាត់យល់ដឹង ហើយអាចអោយពួកគាត់ទទួលបានចំណូលខ្ពស់ពីការចិញ្ចឹមមាន់នេះ ។

២.២ ការកែលំអការគ្រប់គ្រង

នៅក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់តាមប្រព័ន្ធបុរាណ កូនមាន់ត្រូវបានឱ្យដើររកស៊ីជាមួយមេវា ដែលធ្វើឱ្យកូនមាន់ជួបប្រទះនឹងគ្រោះថ្នាក់ជាច្រើនរួមបញ្ចូលទាំង ឆ្កែ ឆ្មារ ស្ការ ។ល។ ដើម្បីកាត់បន្ថយបញ្ហានេះ ការកែលំអលើការគ្រប់គ្រង ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់នេះ ។ វិធានការមួយដើម្បីសំរេចបានគោលបំណងនេះ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយត្រូវធ្វើបង្ហាញដល់កសិករ ស្តីពីការចិញ្ចឹមមេមាន់ក្រុងក្នុងទ្រុង តែលែងកូនវាអាចដើរនៅទីមួយដែលបានបាំងរបងកំណត់ ។

ការគ្រប់គ្រងនៃការចិញ្ចឹមមាន់មេ ខ្នាតកណ្តាល-៥០ក្បាល

គ្រប់គ្រងការចិញ្ចឹមមាន់មេតាមគ្រួសារ ៥-១០ក្បាល

២.២.១ ក្រុងមេមាន់ក្នុងទ្រុង

កសិករមួយចំនួនរក្សាទុកមេមាន់ និងកូនវាក្នុងទ្រុងរយៈពេល៣-៥ថ្ងៃក្រោយពេលញាស់ តែមានភាគច្រើនលែងមេមាន់ និងកូនវាតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ ។ នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃជីវិតនៈ កូនមាន់ត្រូវការថែទាំចាំបាច់រួមបញ្ចូលទាំងការផ្តល់កំដៅពីមេរបស់វាផង។ ដូច្នេះហើយអ្នកចិញ្ចឹមមាន់គួរដាក់កូនមាន់ និងមេនៅក្នុងទ្រុងនៅដំណាក់កាលនេះ។ទោះបីកូនមាន់ត្រូវបានដាក់ទ្រុងជាមួយមេរបស់មេវាក៏ដោយ វាមានលទ្ធភាពអាចចេញក្រៅទ្រុងចេញពីមេវា ដើម្បីធ្វើចលនា តែមេវាមិនអាចចេញបានទេ ។ ទ្រុងក្រុងមេមាន់ត្រូវដាក់ផ្ទាល់ដី តែអាចរំកិលទៅកន្លែងផ្សេងបានប្រសិនចាំបាច់។នៅចុងរយៈពេល៤៥ថ្ងៃ កូនមាន់អាចមានទម្ងន់ ២០០-២៥០ក្រាម ក្នុងមាន់និមួយៗហើយកូនមាន់ទាំងនេះអាចយកទៅដាក់ទ្រុងថ្មី

សម្រាប់ បំប៉នយកសាច់ ។ មានជម្រើសមួយចំនួនដូចរៀបរាប់ខាងក្រោមនេះ ដែលភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយអាចជ្រើសរើសសម្រាប់ណែនាំដល់កសិករចិញ្ចឹមមាន់ ។

ក. នៅពេលដែលផ្ទះស្ថិតនៅជិតគ្នា ជាការចាំបាច់ត្រូវធ្វើរបងបិទបរិវេណ ៣ ម៉ែ ជុំវិញទ្រុងក្រុងមេមាន់ ដើម្បីឱ្យកូនមាន់មានទីកន្លែងធ្វើចលនានៅក្នុងទីតាំងមួយកំណត់ ជៀសវាងសត្វដទៃទៀតចាប់កូនមាន់ជាចំណី ។ការអនុវត្តន៍តាមវិធីនេះ កាត់បន្ថយការងាប់ដោយសារគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗទៀតទៅលើកូនមាន់ ។

ខ. នៅពេលដែលផ្ទះមិនស្ថិតនៅជិតគ្នានោះទេ (ឧទាហរណ៍ ផ្ទះដែលសាងសង់នៅកណ្តាលវាលស្រែ) កសិករអាចប្រើជម្រើសទី ក. ឬមួយទុកមេមាន់ក្រុងនៅក្នុងទ្រុង ហើយឱ្យកូនវាអាចធ្វើចលនា និងដើររកចំណីនៅជុំវិញទីនោះ ។ ប៉ុន្តែបើអនុវត្តតាមជម្រើសដែលបានលើកឡើងនេះ កសិករនឹងធានាថា គ្មានសត្វកាចសាហាវដែលយាយីដល់កូនមាន់ ។

ការកែលំអលើការគ្រប់គ្រងកូនមាន់

មេមាន់ក្រុងក្នុងទ្រុង

ចំណាំ: កូនមាន់ជាធម្មតា មិនដើរឆ្ងាយពីមេរបស់វាទេ ដោយសារមេមាន់តែងតែស្រែកហៅកូនវាជាញឹកញាប់ ដើម្បីឱ្យចំណីស៊ី ឬក្នុងករណីមានអាសន្ន ។

២.២.២ ការសង់ទ្រុង ឬអង្រុតដាក់មាន់

○ សំភារៈសម្រាប់ធ្វើទ្រុង ឬអង្រុតក្រុង និងរបង

ក្រុង ឬអង្រុតក្រុងមេមាន់ អាចសាងសង់ដោយសំភារៈសាមញ្ញដែលមាននៅក្នុងភូមិ ដែលធ្វើឱ្យកសិករចំណាយប្រាក់កាស់តិចតួចទៅលើការសាងសង់ទ្រុង ឬអង្រុតក្រុង និងរបង:

- ឫស្សី
- កូនឈើ

- ស្លឹក និងធាងត្នោត
- សំណាញ់ ឬមង និងព្រួលដាក់ត្រីចាស់ៗ
- ដើមដំឡូងឈើសម្រាប់ធ្វើរបងបៃតង ប្រសិនបើមាន

○ ការធ្វើអង្រុតក្រុង

អង្រុតក្រុងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីក្រុងមេមាន់ ហើយទន្ទឹមគ្នានោះកូនវាត្រូវបានលែងឱ្យដើររកស៊ី នៅទីតាំងព័ទ្ធរបងមួយ ។ ទ្រុងក្រុងអាចសង់ជាទំរង់មូល ឬការ៉េ ។ តែកសិករអាចសាងសង់ទំរង់ផ្សេងទៀតក៏បាន អាស្រ័យទៅតាមបទពិសោធន៍ វត្ថុធាតុដើម និងចំណង់ចំណូលចិត្ត តែមាំសម្រាប់ដាក់សត្វ ។ ជាឧទាហរណ៍សម្រាប់កសិករយកទៅធ្វើអង្រុតក្រុងមេមាន់ មានដូចខាងក្រោម :

- កំពស់ ០,៤-០,៥ ម
- ផ្ទៃក្រឡា ០,៥ គុណ ០,៥ ម
- មានទ្វារបិទបើក ៤ ដែលមានទទឹងប្រមាណ ៥សម និងកំពស់ ៨សម ត្រូវបានចោះនៅជាប់ដី ដែលអាចឱ្យកូនមាន់ចេញពីមេ ធ្វើចលនានៅជុំវិញទីធ្លាកំណត់ ។

ចំណាំ :

- ទ្រុងក្រុងមេមាន់អាចលើកបាន ឬងាយស្រួលរំកិលទៅទីកន្លែងដទៃនៅក្នុងបរិវេណដែលបានធ្វើរបងដើម្បីធ្វើការសំអាត ។
- ទ្វារទាំង ៤ ងាយស្រួលបិទនៅពេលយប់ ហើយទាំងមេមាន់ និងកូនត្រូវរំកិល ឬដើរទៅកន្លែងមានសុវត្ថិភាព (ក្នុងករណីគ្មានដំបូលបាំងភ្លៀង ជាពិសេសនៅរដូវវស្សា) ។

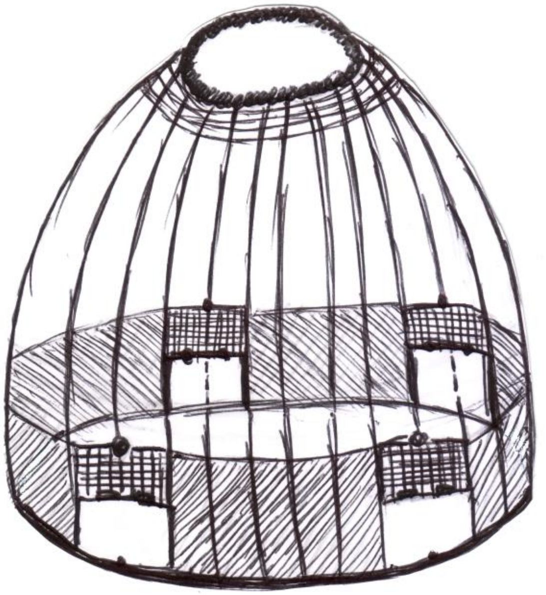

ទ្រុងក្រុងមេមាន់មានទំរង់មូលធ្វើពីឬស្សី

ទ្រុងក្រុងមេមាន់មានទំរង់បួនជ្រុងធ្វើឈើ និងឬស្សី

២.២.៣ ការគ្រប់គ្រងមាន់ និងទ្រុង

ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយណែនាំឱ្យកសិករសាងសង់ប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់នេះនៅក្បែរផ្ទះ ដើម្បីសំរួលដល់ការអនុវត្តន៍ការងារ និងងាយស្រួលពិនិត្យមើលមាន់ផង ។ ប្រព័ន្ធនេះ ត្រូវរៀបចំនៅទីខ្ពស់ ដីទួលងាយស្រួលទឹកភ្លៀងហូរលឿន និងឆាប់ស្ងួតក្រោយភ្លៀងរួច ។ កត្តាសំខាន់ផ្សេងទៀត ត្រូវធ្វើទ្រុងនេះនៅក្រោមម្លប់ឈើ ឬមានដំបូល ។

នៅពេលយប់ ទ្វារតូចៗទាំង ៤ ត្រូវបានបិទ ហើយត្រូវរំកិល ឬចាប់មេមាន់ និងកូនទៅទីមានសុវត្ថិភាព ដើម្បីជៀសវាងការយាយីរបស់សត្វកាចសាហាវផ្សេងៗទៀត រួមបញ្ចូលឆ្កែ និងឆ្មាផងដែរ ហើយការពារមាន់ទាំងអស់កុំឱ្យទទឹកភ្លៀង (ខែឧសភា-តុលា) ។

ការចិញ្ចឹមមាន់ខ្នាតធំ ឬឧស្សាហកម្ម គេប្រើប្រាស់ភ្លើងអគ្គីសនីដើម្បីផ្តល់កំដៅដល់កូនមាន់ ក្រោយពេលញាស់ តែចំពោះការចិញ្ចឹមមាន់ខ្នាតតូច ឬជាលក្ខណៈគ្រួសារ ធ្យូងអាចយកទៅប្រើប្រាស់សម្រាប់ផ្តល់កំដៅដល់កូនមាន់នៅក្នុងរយៈ ៧-១០ថ្ងៃនៃជីវិតរបស់វា ។ ឆ្នាំងដី ឬក្អមដែលមានរន្ធតូចៗនៅសងខាង និងផ្នែកខាងលើ (ប្រសិនគ្មាន អាចយកទំរបាតចង្ក្រានគ្របពីលើឆ្នាំងដី ឬក្អមក៏បានដែរ) សម្រាប់ដុតធ្យូងនៅពេលយប់ ផ្តល់កំដៅដល់កូនមាន់ ក្នុងករណីគ្មានមេមាន់សម្រាប់ផ្តល់កំដៅ ។ ឆ្នាំងដី ឬក្អមដែលបានដុតធ្យូងឆេះហើយ ត្រូវបានដាក់នៅចំកណ្តាលទ្រុង ផ្ទាល់ដី ដើម្បីងាយស្រួលឱ្យកូនមាន់ទាំងអស់អាចដេកក្បែរនៅពេលដែលវាត្រូវការកំដៅ ។ ដើម្បីរក្សាកំដៅបានល្អនៅក្នុងទ្រុងកូនមាន់ ម្ចាស់មាន់ត្រូវបិទជុំវិញជើងទ្រុងកំពស់ ២៥-៣០ សង្ទីម៉ែត្រ ពីដី ដោយប្រើស្លឹកត្នោត ឬផ្ទាំងប្លាស្ទិក ។

ទ្រុងកូនមាន់ក្រាលដោយអង្កាម

ឆ្នាំងដីដាក់នៅថ្មពីរដុំចំកណ្តាលទ្រុងមាន់

ចំណាំ :

- ចងចាំថា មេមាន់ត្រូវក្រុងទ្រុងរហូតក្នុងរយៈពេល ៤៥ថ្ងៃ ហើយនៅអាយុ ៤៥ថ្ងៃនេះ កូនមាន់អាចមានទម្ងន់ ២០០-២៥០ ក្រាម ក្នុងមួយក្បាល ។
- នៅក្រោយ ៤៥ថ្ងៃ មេមាន់ត្រូវបានយកទៅដាក់កន្លែងផ្សេងដើម្បីចាប់ផ្ដើមផលិតកម្មស៊ុតជាថ្មី ។
- *នៅពេលរៀបចំវិធីផ្ដល់កំដៅនេះបាន កូនមាន់មិនត្រូវការមេវាទៀតទេ ។ ដូច្នេះម្ចាស់អាចបំបែកមេចេញបាន ។*

២.២.៤ បង្កើនផលិតភាពមេមាន់

មេមាន់ដែលបណ្ដើរកូនតិច ធ្វើឱ្យថយចុះផលិតភាពរបស់វា ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់ជាលក្ខណៈបុរាណ មេមាន់ចំណាយពេលបណ្ដើរកូនក្នុងរយៈពេល ៤៥-៦០ថ្ងៃ មុនចាប់ផ្ដើមផលិតស៊ុតសារជាថ្មី ។ នៅពេលដែលមានកូនមាន់ចំនួនតិចតួចញាស់ពីមេមាន់មួយ កូនមាន់ដែលញាស់នៅថ្ងៃប្រហាក់ប្រហែលគ្នា (៣-៥ថ្ងៃ ខុសគ្នា) អាចប្រមូលដាក់បញ្ចូលឱ្យមេមាន់មួយទៀតផ្ដល់កំដៅ ។

មេមាន់ដែលបានដកកូនចេញអស់ហើយ អាចជ្រលក់ទឹក ២ ដងក្នុងមួយថ្ងៃក្នុងរយៈពេល ៤-៥ថ្ងៃ ហើយមេមាន់ទាំងនោះ ត្រូវដាក់ទ្រុងក្នុងរយៈពេលនេះដែរ ។ មេមាន់ទាំងនោះ ក្នុងពេលឆាប់ៗអាចចាប់ផ្ដើមផលិតស៊ុតសារជាថ្មីវិញ ។

ចំណាំ :

- មេមាន់មួយក្បាលអាចផ្ដល់កំដៅដល់កូនមាន់ពី១៥-២០ក្បាល ហើយកូនមាន់ត្រូវការកំដៅជា ពិសេសក្នុងរយៈពេល ៧-១០ថ្ងៃ ក្រោយពេលញាស់ ។
- ក្រុងមេមាន់ដែលកូនត្រូវបានយកចេញឱ្យឆ្ងាយពីកូនរបស់វា ដើម្បីកុំឱ្យវាអាចស្ដាប់ឮកូនមាន់ស្រែក។ ធ្វើរបៀបនេះងាយឱ្យវាបំភ្លេចកូន ហើយចាប់ផ្ដើមពងសារជាថ្មី ។

វដ្ដផលិតកម្មមេមាន់ មានបង្ហាញនៅក្នុងដ្យាក្រាមខាងក្រោម:

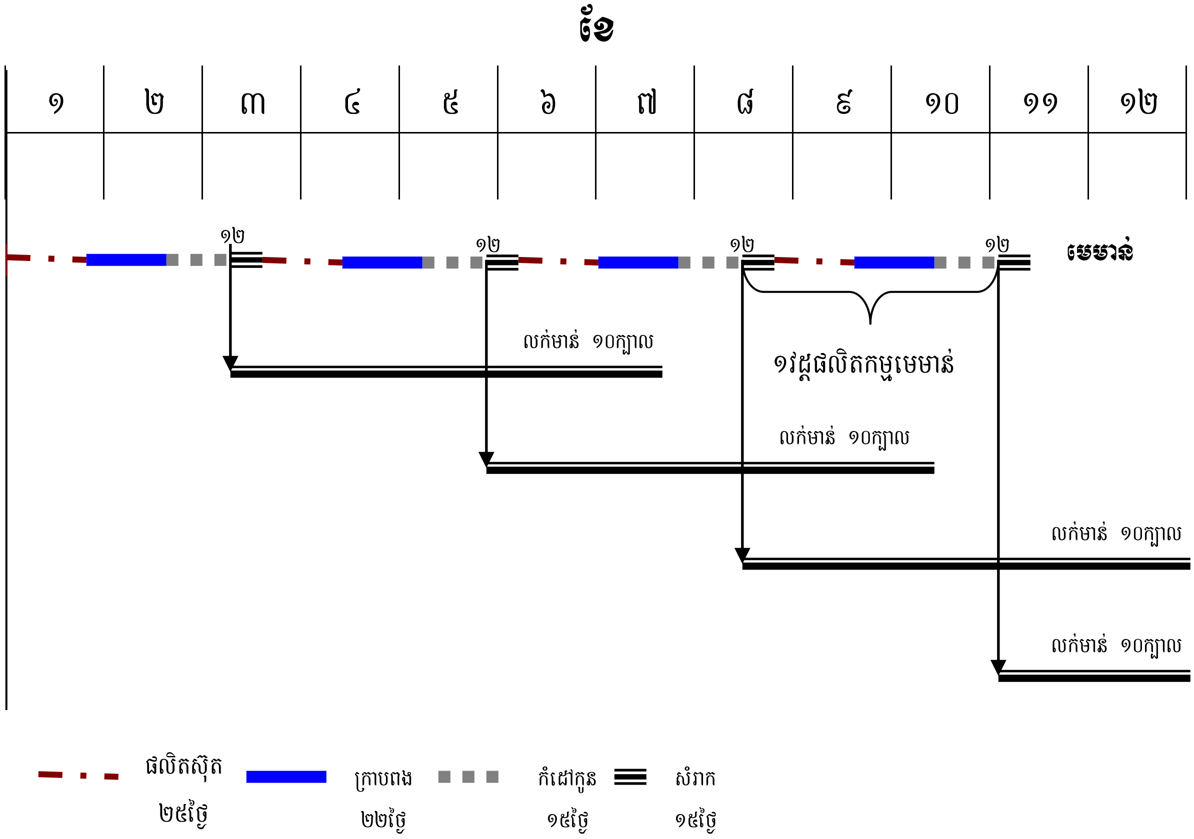

កូនមាន់ផលិតសរុបក្នុងមេមាន់ ៥ក្បាល ក្នុងមួយឆ្នាំ = ២០០ ក្បាល

ផលិតកម្មក្នុងមួយវដ្ដរបស់មេមាន់ ១ក្បាល

២.៣ ការកែលំអចំណី និងការផ្ដល់ចំណី

ការចិញ្ចឹមមាន់តាមលក្ខណៈបុរាណ កូនមាន់ត្រូវបានផ្ដល់ចំណីអាហារដូចមាន់ធំៗដែរ ហើយការរកចំណីបានស៊ី អាស្រ័យទៅតាមរដូវតំបន់ និងការផ្ដល់ចំណីបន្ថែម ។ ការចិញ្ចឹមជាលក្ខណៈធម្មជាតិនេះ កូនមាន់ពឹងផ្អែកស្ទើរទាំងស្រុងទៅលើមេវាក្នុងការរកចំណីឱ្យវាស៊ី ។ ទន្ទឹមនេះការផ្ដល់ចំណីបន្ថែមដល់មាន់ មានតែស្រូវ និងអង្ករ ឬចុងអង្ករប៉ុណ្ណោះ ។ កូនមាន់នៅក្នុងអាយុ ១-៤៥ថ្ងៃ ត្រូវការចំណីដែលមានគុណភាពល្អ ជាពិសេសប្រូតេអ៊ីន ។ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយត្រូវធ្វើបង្ហាញដល់កសិករ នូវការរៀបចំចំណី ដែលមានគុណភាពអាចទទួលយកបានទៅតាមតម្រូវការរបស់សត្វ និងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់កសិករ ដោយប្រើប្រាស់ធនធានចំណីនៅក្នុងស្រុកឬប្រភេទចំណីថ្មីមានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ដែលត្រូវណែនាំដល់កសិករ ។

ខាងក្រោមនេះ ជាជម្រើសនៃប្រភេទចំណីមួយចំនួនដែលភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ អាចផ្តល់ជាការណែនាំ និងបង្ហាញដល់កសិករ ដើម្បីផ្សំជាចំណីសម្រាប់កូន និងមេមាន់ ។

- វារីរុក្ខជាតិ(រុក្ខជាតិដុះក្នុងទឹក) : ចកបាយទា ចកជើងតុកកែ និងត្រកួន
- គ្រាប់ធញ្ញជាតិ : សណ្តែកសៀង ស្រូវ កន្ទក់ និងចុងអង្ករ
- ចំណីមានប្រភពពីសត្វ : ម្សៅត្រី កូនត្រីតូចៗ និងកំពិស និងជន្លេន

២.៣.១ ចំណីមានប្រភពពីសត្វ

ផលិតផលមានដើមកំណើតពីសត្វ មានតម្លៃថ្លៃសម្រាប់ប្រើជាផ្នែកមួយនៃចំណីសម្រាប់សត្វ ។ ផ្ទុយទៅវិញបរិមាណនៃផលិតផលមានដើមកំណើតពីសត្វ អាចកាត់បន្ថយបាននៅពេលដែលមានធនធានចំណីផ្សេងទៀតអាចផលិតបាននៅក្នុងមូលដ្ឋានចូលមកជំនួសវិញនោះ ។ ប៉ុន្តែយើងគួរចងចាំផងដែរថា កូនមាន់នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូង (១-៤៥ថ្ងៃ) ត្រូវការចំណីដែលមានគុណភាពល្អដើម្បីមានលទ្ធភាពទាញយកសក្តានុពលលូតលាស់របស់មាន់ដែលធ្វើឱ្យវាមានសុខភាពល្អសម្រាប់ឆ្លងចូលទៅក្នុងដំណាក់កាលបំប៉ន ។

ត្រី និងកំពិស

○ កូនត្រីតូចៗ និងកំពិស

នៅតំបន់មួយចំនួន កសិករអាចរកកូនត្រី កំពិស កូនក្តាម នៅតាមប្រឡាយ ស្រះ ត្រពាំង ថ្លុក វាលស្រែ តាមរយៈការជញ្ជាត់ អួសមុង ដាក់ទ្រូនៅរដូវវស្សា ដែលជាប្រភពប្រូតេអ៊ីនល្អបំផុតសម្រាប់កូនមាន់ ។ នៅពេលដែលបរិមាណរកបានមានចំនួនតិច កសិករអាចចិញ្ច្រាំវាឱ្យល្អិតមុន នឹងលាយជាមួយ ចំណីផ្សេងៗទៀត ។ ត្រីអាចឱ្យមាន់ស៊ីស្រស់ ឬជាម្សៅ ។ នៅពេលដែលត្រីសំបូរនោះកសិករអាចធ្វើម្សៅ ។ ដោយសារបរិមាណត្រូវការសម្រាប់កូនមាន់មានតិចតួច ដូច្នេះកសិករអាចហាលថ្ងៃរយៈពេល៣-៥ថ្ងៃ មុននឹងផលិតទៅជាម្សៅត្រីបាន ។ ហើយការផលិតម្សៅត្រីនោះ អាចប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ក្នុងស្រុកមានដូចជា ត្បាល់ជាន់ ត្បាល់កិន ដែលកសិករប្រើសម្រាប់កិន ឬបុកស្រូវនោះ ។

○ ម្សៅត្រី

កសិករអាចទិញម្សៅត្រីនៅទីផ្សារនៅតាមទីរួមស្រុក ឬខេត្ត ។ គុណភាពអាស្រ័យទៅតាមប្រភេទត្រី ។ តម្លៃថោកដែលអាចទិញបាន គឺនៅដើមរដូវប្រាំង (វិច្ឆិកា-កុម្ភៈ) សម្រាប់ប្រភេទត្រីទឹកសាប ហើយកសិករអាចផលិតម្សៅត្រីដោយខ្លួនឯងដើម្បីធានាគុណភាព ។ ហេតុនេះហើយ កសិករគួរធ្វើផែនការទិញត្រីនៅពេលវេលានេះ សម្រាប់ជាប្រភពប្រូតេអ៊ីនដល់កូនមាន់ ។ ម្សៅត្រីជាប្រូតេអ៊ីនល្អបំផុតសម្រាប់ការលូតលាស់របស់កូនមាន់ ដោយសារគុណភាពរបស់វា ។

ចំណាំ :

- ម្សៅត្រីផលិតដោយត្រីសមុទ្រមានប្រូតេអ៊ីន ៥០០-៥៥០ ក្រាមក្នុងមួយគីឡូក្រាមម៉ាស់ស្ងួត ហើយម្សៅត្រីផលិតពីត្រីទឹកសាប មានប្រូតេអ៊ីន ៣៥០-៤០០ ក្រាមក្នុងមួយគីឡូក្រាមម៉ាស់ស្ងួត ។
- ដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើម្សៅត្រីនោះមានលាយខ្សាច់ដែរឬអត់នោះ ត្រូវយកម្សៅត្រីប្រមាណមួយក្តាប់លាយជាមួយទឹក រក្សាទុក ២-៣នាទី ច្រាលទឹកផ្នែកខាងលើចោល រួចពិនិត្យមើលនៅបាតក្រោមផ្តិល ឬឧបករណ៍លាយនោះ តើមានខ្សាច់ដែរឬទេ ។

ជន្លេន

ជន្លេនអាចរកបាននៅតាមទីកន្លែងដែលដីមានជីជាតិ (ដីពណ៌ខ្មៅ) និងសើម ហើយជន្លេនទាំងនោះនឹងចុះទៅក្នុងដីយ៉ាងជ្រៅនៅរដូវប្រាំង និងឡើងមកនៅលើផ្ទៃដីផ្នែកខាងលើវិញនៅរដូវវស្សា ឬនៅពេលមានទឹកច្រើន ឬលិច ។ ជន្លេនមានច្រើននៅក្នុងដីដែលមានជីជាតិច្រើន ជាពិសេសដីដែលស្ថិតនៅក្បែរផ្ទះ ។ ជន្លេនតូចៗអាចប្រើប្រាស់ជាប្រូតេអ៊ីនសម្រាប់កូនមាន់ លាយជាមួយសារធាតុផ្សំចំណីផ្សេងទៀត ។ កសិករក៏អាចផលិតជន្លេននៅតាមផ្ទះរបស់គាត់បានដែរ ។ ជន្លេនក្រហមមានប្រភពមកពីកាលីហ្វ័រញ៉ា បាននាំមកប្រទេសកម្ពុជា ៤-៥ឆ្នាំមុន សមស្របសម្រាប់ការចិញ្ចឹមនៅតាមផ្ទះរបស់កសិករ ។ ជន្លេនក្រហមកាលីហ្វ័រញ៉ាងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងជាងជន្លេនក្នុងស្រុក ។ ជន្លេនមានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ ។

- ផលិតកម្មជន្លេន

ផលិតកម្មជន្លេនក្រហមកាលីហ្វ័រញ៉ា អាចធ្វើទៅបានដោយប្រើប្រាស់បច្ចេសទេសសាមញ្ញ និងការគ្រប់គ្រង ។ បច្ចេកទេស និងដំណាក់កាលត្រូវការសម្រាប់ការផលិតជន្លេនក្រហមកាលីហ្វ័រញ៉ា មានរៀបរាប់ខាងក្រោម :

ផលិតកម្មនៅផ្ទាល់ដី

- រៀបចំដីនៅទីកន្លែងមួយមានទួលខ្ពស់ដើម្បីជៀសវាងទឹកដក់ ប៉ុន្តែការខ្វះទឹកក៏កាត់បន្ថយលទ្ធភាពសម្រាប់ផលិតរបស់ជន្លេនក្រហមកាលីហ្វ័រញ៉ាដែរ ។
- យកដីលាយជាមួយលាមកគោ និងចំបើងដើម្បីពាសជុំវិញរណ្តៅឱ្យមានកំពស់ ៣០-៤០សម ពីដី ហើយមានទំហំ ៤ ម^{២} ឬក៏អាចជីកទៅក្នុងដីវិញដោយប្រើប្រាស់ថង់ប្លាស្ទិកក្រាលក៏បាន ។
- ហាលថ្ងៃរយៈពេល ៣-៤ថ្ងៃ មុនចាប់ផ្តើមផលិតកម្មជន្លេន ។

- ដាក់លាមកគោ ឬជ្រូកចំនួន ១៥-២០គីឡូក្រាម ត្រូវបានដាក់ចូលទៅក្នុងរណ្ដៅ ហើយទើបដាក់លាមកដែលមានជន្លេន ០,៥គីឡូក្រាម នៅចំកណ្ដាលលាមកនោះ ។
- លាមកគោ ឬជ្រូកចំនួន ១៥-២០គីឡូក្រាមត្រូវបានដាក់បន្ថែមក្នុងកំឡុងពេល ១០-១៥ថ្ងៃម្ដង ហើយដាក់ក្បែរលាមកចាស់នោះ ។ ដើម្បីបង្កើនផលិតកម្មឱ្យលឿន ត្រូវយកលាមកគោដែលមានជន្លេនច្រើន ចំនួន ០,៥គីឡូក្រាមទៅដាក់ចំកណ្ដាលលាមកថ្មីនោះ ។

ផលិតកម្មជន្លេននៅក្នុងកញ្ច្រែង ឬបង្គី

- ដើម្បីភាពងាយស្រួលក្នុងការផលិត ហើយជៀសវាងការប៉ះពាល់ដល់ជន្លេននៅពេលធ្វើការបន្តពូជ កសិករគួរប្រើបង្គី ឬកញ្ច្រែងធ្វើនៅពីឫស្សី ឬសំភារៈផ្សេងទៀតដែលអាចទ្រលាមកបាន ផលិតនៅមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។
- កញ្ច្រែង ឬបង្គីនិមួយៗអាចដាក់លាមកស្រស់បាន ១០-១៥គីឡូក្រាម ។
- វិធីដាក់ជន្លេនធ្វើដូចគ្នានឹងផលិតផ្ទាល់ដីដែរ ។
- ក្រោយរយៈពេល ៤០-៥០ថ្ងៃ ដាក់កញ្ច្រែង ឬបង្គីដែលមានលាមកថ្មី (១០-១៥គក្រ) នៅលើកញ្ច្រែង ឬបង្គី ចាស់រយៈពេល ២-៣ថ្ងៃ មុននឹងចាប់យកជន្លេនពីកញ្ច្រែងចាស់ទៅ ប្រើប្រាស់ជាចំណីមាន់ ។ ធ្វើតាមវិធីនេះយើងសង្ឃឹមថា មានជន្លេនមួយភាគតូចបានឡើង ក្នុងកញ្ច្រែង ឬបង្គីថ្មី ដោយសារ មានក្លិនលាមកថ្មី ឬមួយយកលាមកដែលមានជន្លេនច្រើនចំនួន ០,៥គីឡូក្រាម ទៅដាក់កណ្ដាលលាមក នៃបង្គីថ្មីក៏បានដែរ ។

ចំណាំ ៖

- រណ្ដៅ ឬ កញ្ច្រែង ឬបង្គីត្រូវស្រោចទឹករៀងរាល់ ៣-៤ថ្ងៃម្ដង ជាពិសេសនៅរដូវប្រាំង ។
- លាមកជ្រូកល្អសម្រាប់ជាចំណីរបស់ជន្លេននេះ បើប្រៀបជាមួយលាមកគោ និងពពែ ។
- ក្នុងលាមកចំនួន ១,៥-២ គីឡូក្រាម អាចផលិត ២០-៥០ក្រាមជន្លេនស្រស់ និងកាកសំណល់ជាជីល្អសម្រាប់ដំណាំចំនួន ១ គីឡូក្រាម ក្នុងរយៈពេល ៣០-៤៥ថ្ងៃ ។
- កាកសំណល់លាមកក្រោយពីផលិតជន្លេនជាជីមួយមានគុណភាពខ្ពស់សម្រាប់ដំណាំ បន្លែ សំណាប ឬសួនផ្កា ។

  - ការផ្ដល់ជន្លេនឱ្យមាន់ស៊ី

ក្រោយពីបានប្រមូលរួចហើយ ជន្លេនត្រូវបានចិញ្ច្រាំជាកំណាត់តូចៗ រួចលាយជាមួយកន្ទក់ និងសារធាតុផ្សំផ្សេងទៀតមុនឱ្យកូនមាន់ស៊ី ។ កូនមាន់ខ្លះមានបញ្ហាស៊ីជន្លេនស្រស់ ដូច្នេះកសិករអាចហាលវារួច

ទើបលាយជាមួយចំណីផ្សេងទៀតមុនឱ្យកូនមាន់ស៊ី ។ ជន្លេនអាចជាប្រភពប្រូតេអ៊ីនសំខាន់សម្រាប់កូនមាន់នៅពេលដែលគេអាចផលិតវាបានគ្រប់គ្រាន់ ។

ចំណាំ :

- ជន្លេនមានប្រូតេអ៊ីនចំនួន ៣៥០-៤៣០ ក្រាមក្នុងមួយគីឡូក្រាមម៉ាស់ស្ងួត ឬ ៨០ក្រាមក្នុងមួយគីឡូក្រាមជន្លេនស្រស់ ។

២.៣.២ គ្រាប់ធញ្ញជាតិ

គ្រាប់ និងម្សៅសណ្តែកសៀង

សណ្តែកសៀងត្រូវបានប្រើប្រាស់យ៉ាងច្រើនជាចំណីសត្វ ។ សណ្តែកសៀងគ្រាប់ ក៏ដូចជាម្សៅផងដែរ អាចប្រើប្រាស់ជាចំណីកូនមាន់ ។ តែចំពោះសណ្តែកសៀងជាម្សៅមិនទាន់មាននៅតាមខេត្តនានាទេ ។ ប្រសិនបើមាន ម្សៅសណ្តែកសៀង កសិករអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់លាយចំណីកូនមាន់តែម្តង ។ គ្រាប់សណ្តែក សៀងឆៅ មិនអាចឱ្យកូនមាន់ស៊ីតែម្តងបានទេ ដោយសារវាមានជាតិពុល តែកសិករអាចធ្វើចំណីឱ្យកូនមាន់ ស៊ីបាន នៅពេលដែលចំអិនរួច ។

- ការចំអិនគ្រាប់សណ្តែកសៀងមុនឱ្យកូនមាន់ស៊ី

គ្រាប់សណ្តែកសៀង មានស្ទើរតែគ្រប់ទីកន្លែង នៅតាមទីផ្សារនៅថ្នាក់ស្រុក ឬខេត្ត ។ គ្រាប់សណ្តែកសៀងស្រស់អាចស្ងោរ ឬលីង។តែក្នុងចំណោមការចំអិនទាំង២ ការលីងទាក់ទាញកូនមាន់ឱ្យស៊ីចំណីបានច្រើន ហើយងាយស្រួលដល់កសិករក្នុងការចំអិន ។ ការស្ងោរអាចធ្វើទៅបាន តែទាមទាឱ្យធ្វើជា រៀងរាល់ថ្ងៃ ។

- កសិករត្រូវប្រើខ្ទះដើម្បីលីងគ្រាប់សណ្តែកសៀង ហើយត្រូវធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យភ្លើងឆេះឆាបខ្លាំងឡើងមកលើ ដើម្បីជៀសវាងកំដៅខ្លាំងដែលធ្វើឱ្យខ្លោច ខូចគុណភាពប្រូតេអ៊ីននៅក្នុងសណ្តែកសៀង។ កសិករអាចពិនិត្យមើល នៅពេលដែលពណ៌ចាប់ផ្តើមប្តូរផ្លាស់ពីលឿងស្រាល ទៅក្រហមក្រម៉ៅ ហើយកសិករអាចសាកល្បងហូបមើល ប្រសិនបើគ្រាប់សណ្តែកស្រួយ ឈ្ងុយ អាចលើកខ្ទះសណ្តែកសៀងចេញពីភ្លើងបាន ។
- ក្រោយពេលលីងរួចភ្លាម សណ្តែកសៀងត្រូវបានបុកដោយត្បាល់ជាន់ដើម្បីផលិតជាម្សៅ ។

ចំណាំ :

- ការរៀបចំចំណីដោយប្រើសណ្តែកសៀង ត្រូវបានរៀបរាប់ជាលំអិតនៅក្នុងរូបមន្តខាងក្រោម ។
- សណ្តែកសៀងគ្រាប់មានប្រូតេអ៊ីន ៤៥០ក្រាម ក្នុងមួយគីឡូក្រាម ។

គ្រាប់ពោត

ពោតពីរប្រភេទមានដាំនៅកម្ពុជា គឺពោតស និងពោតលឿង ។ ភាគច្រើនមានដាំនៅតាមបណ្តោយទន្លេមេគង្គ ។ ថ្មីៗនេះ ពោតលឿងត្រូវបានកសិករនៅភាគពាយ័ព្យនៃកម្ពុជា កំពុងដាំយ៉ាងច្រើន ដោយសារមានទីផ្សារនៅប្រទេសថៃ ។ ពោតត្រូវបានប្រើប្រាស់សំខាន់ជាប្រភពថាមពលសម្រាប់សត្វ ទោះបីវាមានសារធាតុចិញ្ចឹមផ្សេងទៀតដូចជា ប្រូតេអ៊ីន និងវីតាមីនក៏ដោយ ។ សម្រាប់ការចិញ្ចឹមមាន់ជាលក្ខណៈគ្រួសារនៅជនបទ ពោតនេះយើងមិនគួរយកមកប្រើប្រាស់ទេ ដោយសារវាមានតម្លៃទីផ្សារខ្ពស់ ។ តែប្រសិនបើកសិករមានដាំវិញ ពោតនោះក៏មានបរិមាណតិចតួចដែរ ដូច្នេះគួរយកទៅប្រើប្រាស់ជាចំណីអាហារមនុស្សប្រសើរជាង ។ ទាំងពោតស និងពោតលឿងមានប្រូតេអ៊ីនប្រមាណ ៧-៩ ភាគរយគិតជាម៉ាស់ស្ងួត ។

២.៣.៣ ទាវិរុក្ខជាតិ និងស្លឹករុក្ខជាតិផ្សេងទៀត

ចកបាយទា (*Lemna ssp.*)

ចកបាយទាជារុក្ខជាតិដុះលើទឹកជាលក្ខណៈធម្មជាតិនៅតាម ត្រពាំង ស្រះ ប្រឡាយ និងវាលស្រែនៅរដូវវស្សា ។ ទឹកន្លែងដែលមានទឹកហើយនៅក្បែរផ្ទះ ធ្វើឱ្យចកដុះលឿន ។ ចកជាប្រភពធនធានប្រូតេអ៊ីនដែលមានគុណភាពល្អសម្រាប់កូនមាន់ ។ ក្រៅពីដុះតាមត្រពាំង ចកក៏អាចដាំដោយកសិករបានផងដែរ ។ ចកមានការដុះលូតលាស់លឿន មានទិន្នផលខ្ពស់ និងមានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ (ប្រមាណ ៤០ភាគរយ) ពេលដុះនៅក្នុងទឹកដែលមានជីជាតិ និងជាចំណីដែលមានគុណភាពខ្ពស់សម្រាប់កូនមាន់ ។ ផ្ទុយទៅវិញចកបាយទាដែលដុះក្នុងទឹកដែលមានជីជាតិតិចតួចផលិតបានទិន្នផល ទាប ឬសវែង និងមានប្រូតេអ៊ីនទាប (២០-២៥ភាគរយក្នុងម៉ាស់ស្ងួត) ។

នៅរដូវវស្សា នៅពេលដែលទឹកមានជីជាតិខ្ពស់ ចកដុះលូតលាស់ដោយខ្លួនឯង

- ផលិតកម្មចកបាយទា

ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ អាចផ្តល់ការណែនាំដល់កសិករក្នុងការផលិតចកនៅក្រោមផ្ទះរបស់គេ ឬមួយនៅទីន្លែងមួយទំនេរនៅក្បែរផ្ទះ ។ ប្រព័ន្ធផលិតកម្មនេះ មានលក្ខណៈងាយស្រួលដោយប្រើប្រាស់សំភារៈដែលមាននៅក្នុងស្រុក ដូចបង្ហាញខាងក្រោម ៖

- កូនស្រះ ឬថ្លុកមួយដែលមានទំហំ២ គុណ ៣ ម និងជំរៅ ប្រមាណ ២០-២៥ សម ត្រូវបានក្រាលបាតជាមួយប្លាស្ទិកដើម្បីជៀសវាងការហូរជ្រាបជាពិសេសនៅរដូវប្រាំង ។
- ស្រះ ឬថ្លុកនេះអាចជីកនៅចន្លោះដើមឈើ ដែលផ្តល់ជាម្លប់តិចតួច ដែលធ្វើឱ្យទឹកត្រជាក់ ។
- លើកដីជាទំនប់នៅជុំវិញស្រះឬថ្លុក ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យទឹកភ្លៀងហូរកាត់នាំយកទាំងចកបាយទា និងជីជាតិពីស្រះ ។
- បញ្ចូលទឹកថែរក្សាកំពស់នៅត្រឹម ២០-២៥ សម ។
- យកលាមកគោ ឬលាមកជ្រូក ៧គីឡូក្រាម លាយជាមួយទឹក ៧គីឡូក្រាម មុននឹងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងស្រះ ។
- ដាក់ចកបាយទាចំនួន ១,៥ គីឡូក្រាម ទៅក្នុងស្រះនៅពេលចាប់ផ្តើមផលិតកម្ម ។
- ចកបាយទាត្រូវបានប្រមូលរៀងរាល់ថ្ងៃពីស្រះនោះ ។ បរិមាណដែលអាចប្រមូលប្រចាំថ្ងៃគឺ ០,៦-០,៧ គីឡូក្រាម ដែលអាចជាចំណីបន្ថែមសម្រាប់កូនមាន់អាយុ ១-៤៥ថ្ងៃ ចំនួន ៣០-៣៥ក្បាល ។

ស្រះពាសស៊ីម៉ង់ដ៏ស្តើងសម្រាប់ផលិតកម្មចកបាយទា

ស្រះអាចសង់លើដីសម្រាប់ផលិតកម្មចកបាយទា

ចំណាំ ៖

- ទឹកត្រូវបានបន្ថែមជាប្រចាំដើម្បីរក្សាកំពស់ ២០-២៥ សម ។
- ស្រះនេះត្រូវដាក់ជីរៀងរាល់ ៣-៤ថ្ងៃម្តង ក្នុងបរិមាណលើកឡើងខាងលើ ។

- ល្បាយ ទឹកជាមួយលាមកគោ ឬជ្រូកគួររក្សាទុកនៅក្នុងធុងមួយបិទជិត រយៈពេល ៧ ថ្ងៃ មុនស្រោចទៅក្នុងស្រះចក (កំប៉ុស្តិរាវ) ។ តាមរបៀបនេះ ធ្វើឱ្យជីជាតិនៅក្នុងលាមកគោរលាយនៅក្នុងទឹក ជាពិសេសអាសូត ដែលអាចឱ្យចកចាប់យកទៅប្រើប្រាស់ដោយងាយ ។
- ប្រសិនបើមានទឹកកាកសំណល់ឡជីវឧស្ម័ន កសិករអាចយកទៅប្រើផ្ទាល់តែម្តង ។

  - ការរៀបចំចកបាយទាជាចំណីមាន់

ចកមានសមាសភាពទឹកខ្ពស់ (៩៤-៩៦ភាគរយ) ។ នៅពេលដែលឱ្យស៊ីស្រស់ក្រោយពេលប្រមូលមកភ្លាមនោះ ធ្វើឱ្យកូនមាន់មានការលំបាកស៊ីចំណីឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការរបស់វា ។ ដូច្នេះហើយ កសិករត្រូវយកចកទៅសំដិលក្រោមផ្ទះ ឬក្រោមម្លប់រយៈពេល ១២ ម៉ោងមុននឹងលាយជាមួយសមាសភាពផ្សំផ្សេងទៀត ។ ការសំដិលនេះ កាត់បន្ថយបរិមាណទឹកនៅក្នុងចកបាយទា ដែលធ្វើម៉ាស់ស្ងួតកើនឡើង ។

ការដងចកបាយទាពីក្នុងស្រះ

ការរៀបចំចកបាយទាជាចំណីសម្រាប់កូនមាន់

ស្លឹកមរុម្ភ

មរុម្ភជាដើមឈើមួយប្រភេទមានកំពស់ជាមធ្យម តែអាចគ្រប់គ្រងជាដើមឈើផលិតស្លឹកបានដែរ ។ មរុម្ភអាចដាំដោយប្រើគ្រាប់ ឬមែកក៏បានដែរ ។ នៅប្រទេសកម្ពុជា មរុម្ភត្រូវបានប្រើប្រាស់តាំងពីបុរាណកាលមកជាបន្លែសម្រាប់ជាអាហារមនុស្ស ។ មរុម្ភត្រូវបានចាត់ទុកថា ជារុក្ខជាតិមួយដ៏អស្ចារ្យដោយសារមានសក្តានុពលនៃការប្រើប្រាស់ជា សារធាតុសម្រាប់សំអាតទឹក ថ្នាំប៉ូវសម្រាប់ស្ត្រីក្រោយសំរាលកូនរួច និងជាបន្លែ ។ល។ ដោយសារគុណភាពខ្ពស់នេះហើយ ស្លឹកមរុម្ភអាចជាប្រភពធនធានប្រូតេអ៊ីនយ៉ាងប្រសើរសម្រាប់កូនមាន់ពីអាយុ ១-៤៥ថ្ងៃ ។

ស្លឹកមន

ស្លឹកមនត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាចំណីសម្រាប់ដង្កូវនាង ។ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ សែលអាគ្រីតបានកំពុងប្រើប្រាស់ជាចំណីស្រស់ និងម្សៅសម្រាប់បំប៉នជ្រូក និងមាន់ ។ សម្រាប់កូនមាន់ ម្សៅស្លឹកមនអាចប្រើប្រាស់នៅ ក្នុងចំណីចំនួន ១០ ភាគរយ ។

ការផលិតស្លឹកមនសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីសត្វ នៅ "សែលអាគ្រីត"

ចំណាំ :

- ស្លឹកមនស្រស់មាន ប្រូតេអ៊ីន ៦០ក្រាមក្នុងមួយគីឡូក្រាម ។

ស្លឹកដំឡូងឈើ

ដំឡូងឈើជាទូទៅ ត្រូវបានដាំសម្រាប់ផលិតមើម ហើយមានប្រទេសជាច្រើនបានទទួលស្គាល់ថាជាដំណាំសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ ។ នៅស្ទើរតែគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៅប្រទេសកម្ពុជា មនុស្សបរិភោគស្លឹកដំឡូងឈើជាបន្លែ ។ ដំឡូងឈើអាចដាំសម្រាប់ផលិតមើម និងស្លឹកផងដែរ ។ ប្រសិនណាកសិករកាត់យកស្លឹកដំឡូងឈើ ២-៣ដងមុនដកយកមើម ធ្វើឱ្យផលិតកម្មមើមថយចុះ ២០-៣០ភាគរយ ។ សម្រាប់ផលិតកម្មខ្នាតតូច កសិករអាចដាំដំឡូងឈើនៅច្បារក្រោយផ្ទះ ជារបងបៃតង ឬជាដំណាំចំរុះជាមួយដំណាំផ្សេងទៀត ធ្វើតាមរបៀបនេះ កសិករអាចបេះយកស្លឹកដើម្បីធ្វើជាម្សៅស្លឹកដំឡូងឈើសម្រាប់កូនមាន់ ។ ស្លឹកដំឡូងឈើមានសារធាតុពុល ប៉ុន្តែអាចកាត់បន្ថយឱ្យនៅបរិមាណមួយតិចបំផុតដែលមិនប៉ះពាល់ដល់សត្វ តាមរយៈការហាល ស្ងោរ ផ្អាប់ ។ តែសម្រាប់មាន់ ស្លឹកអាចធ្វើជាម្សៅសម្រាប់លាយជាមួយចំណីផ្សេងទៀត ។

ដំឡូងឈើដាំនៅចំការក្រោយផ្ទះ

ដំឡូងឈើដែលដាំចំរុះជាមួយស្វរ

○ ការរៀបចំស្លឹកដំឡូងឈើជាចំណីមាន់

ស្លឹកដំឡូងឈើអាចជំនួសនៅក្នុងចំណីជាប្រភពប្រូតេអ៊ីនប្រមាណ ១៥ ភាគរយសម្រាប់មាន់ ។ ពិសោធន៍ដែលបានធ្វើនៅ "សែលអាគ្រីត" ប្រើប្រាស់ ៣០ភាគរយស្លឹកដំឡូងឈើនៅក្នុងចំណី ទទួលបានកំណើនទម្ងន់ប្រចាំថ្ងៃ ១០ក្រាម ក្នុងកូនមាន់មួយក្បាល ដែលលទ្ធផលនេះប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងមាន់ដែលឱ្យចំណីប្រូតេអ៊ីនមានប្រភពមកពីម្សៅត្រី ។ ខាងក្រោមនេះ ជាដំណាក់កាលសម្រាប់រៀបចំស្លឹកដំឡូងជាចំណី របស់កូនមាន់ :

- កាច់ដើមដំឡូងឈើផ្នែកខាងលើ ប្រមាណ ៣០-៤០ សម ។
- បេះស្លឹកចេញពីធាង និងដើម ។
- ហាលថ្ងៃស្លឹកដំឡូង ដែលបានបេះ រយៈពេល ៣-៤ថ្ងៃ រួចបុក ឬកិនជាម្សៅ ។
- លាយម្សៅស្លឹកដំឡូងជាមួយសមាសធាតុផ្សំចំណីផ្សេងទៀតដូចបានគណនានៅក្នុងជម្រើសទី ៥ ។

ដំឡូងឈើដែលបានដាំយកស្លឹកសម្រាប់ជាសំណើសត្វ

រៀបចំស្លឹកដំឡូងឈើសម្រាប់ហាលថ្ងៃ

ចំណាំ ៖

- ប្រើតែស្លឹកសម្រាប់ជាចំណីមាន់ ដោយយកធាង និងដើមខ្ចីសម្រាប់គោ-ក្របី ។
- បរិមាណស្លឹកដំឡូងឈើស្រស់ត្រូវការសម្រាប់មេមាន់ ៥ក្បាល និងកូនមាន់ចំនួន ២០០ក្បាល គឺ ២០-៣០គីឡូក្រាម ក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីផលិតម្សៅ ៥-៧,៥គីឡូក្រាម ដើម្បីលាយជាមួយសមាសធាតុចំណី ផ្សេងទៀត ។
- ស្លឹកត្រូវបានកិនភ្លាមៗក្រោយហាលថ្ងៃ ដោយសារវាស្រួយងាយស្រួលកិន ឬបុកជាម្សៅ ។

ហាលថ្ងៃសំងួតស្លឹកដំឡូងឈើមុនកិន ឬបុកជាម្សៅ

លាយម្សៅស្លឹកដំឡូងឈើជាមួយសមាសធាតុចំណីផ្សេងទៀត

ត្រកួន

ត្រកួនជាដំណាំមួយងាយស្រួលដាំបំផុត ប៉ុន្តែត្រូវការទឹកសម្រាប់ស្រោចស្រព ។ ត្រកួនមានពីរប្រភេទ គឺត្រកួនគោក និងត្រកួនទឹក ដែលកសិករអាចដាំបាន ។ តែសម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីកូនមាន់ មានតែស្លឹកវា ទេដែលល្អបំផុតនោះ ដោយសារមានបរិមាណប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ ។ ក្នុងករណីនេះ កសិករត្រូវផលិត ២២០គីឡូ ក្រាមត្រកួន (ដើម និងស្លឹក) ដើម្បីយកស្លឹកបាន ៧៤គីឡូក្រាម សម្រាប់ជាចំណីមេមាន់ ៥ក្បាល និងកូន មាន់ ២០០ក្បាលក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ត្រកួនត្រូវការពេលវេលាប្រមាណ ៣៥-៤០ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ បើគិតចាប់ពីថ្ងៃដាំ រហូតដល់ថ្ងៃច្រូតកាត់ ។ ដូច្នេះបើមានការចាត់ចែងបានល្អ កសិករត្រូវការតែដីតូចប៉ុណ្ណោះដើម្បីផលិតត្រកួន សម្រាប់មេមាន់ ៥ក្បាល និងកូនមាន់ ២០០ក្បាលក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ក្នុងករណីនេះ សម្រាប់ផលិតត្រកួន ដែលអាច ប្រើជាចំណីបន្ថែមនៅក្នុងបរិមាណចំណីសរុបនោះ មានលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដែលរៀបរាប់ ដូចខាងក្រោម ៖

- ផលិតកម្មត្រកួន

- ទំហំដីដែលត្រូវការ ៨ម² សម្រាប់ផលិតបានស្លឹកត្រកួន ៧,៤គីឡូក្រាម ឬ២២គីឡូក្រាមទាំងដើម និងស្លឹកក្នុងការច្រូតកាត់ម្តង ។
- ត្រូវការគ្រាប់ក្នុងករណីត្រកួនគោក និងទងសម្រាប់ត្រកួនទឹក ។
- ត្រូវការលាមកជ្រូក ២៥គីឡូក្រាម ឬ៥០គីឡូក្រាមលាមកគោសម្រាប់ទំហំដីខាងលើក្នុងមួយឆ្នាំ ។

ចំណាំ :

- ប្រសិនដាំត្រកួនគោក កសិករអាចកាត់បានពីរដង តែទិន្នផលថយចុះប្រមាណ ៥០ភាគរយ នៅពេលកាត់លើកទី ២ ។
- ដោយសារស្លឹកមានប្រូតេអ៊ីនខ្ពស់ កសិករគួរប្រើស្លឹក និងទងជាប់ត្រួយសម្រាប់ចំណីមាន់ ឯទងនៅសេសសល់អាចប្រើជាម្ហូបអាហារមនុស្ស ។
- ស្លឹកត្រកួនត្រូវបានចិញ្ច្រាំឱ្យបានល្អិតមុនលាយជាមួយសមាសធាតុចំណីផ្សេងទៀត ។

ត្រកួនគោកស្រោចទឹកឡជីវឧស្ម័ននៅស្រុកទ្រាំង ខេត្តតាកែវ

ត្រកួនទឹកដាំនៅ “សែលអាគ្រីត”

២.៣.៤ សង្ខេបជម្រើសសម្រាប់លាយចំណី

ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ អាចជ្រើសរើសយកជម្រើសមួយក្នុងចំណោមជម្រើសទាំងអស់ដែលបានផ្តល់ឱ្យខាងក្រោម អាស្រ័យទៅតាមធនធានដែលមាននៅទីកន្លែងនិមួយៗសម្រាប់ផ្សំជាចំណី នៅពេលដែលយក ’TIP’ នេះទៅអនុវត្ត ។ នៅពេលដែលសមាសធាតុផ្សំចំណីមានគ្រប់គ្រាន់ហើយ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយអាចណែនាំ និងធ្វើ បង្ហាញដល់កសិករនូវការរៀបចំចំណីប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានស្រាប់ ឬក៏សមាសធាតុចំណីដែលកសិករអាចផលិតបាន ឬក៏មានតម្លៃថោកប្រសិនបើកសិករត្រូវទិញ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យពួកគេ ទទួលបានប្រាក់ចំណេញ ច្រើន ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការរៀបចំចំណីត្រូវធានាគុណភាព ជាពិសេសទៅលើ

បរិមាណប្រូតេអ៊ីន ដែលអាចនៅចន្លោះ ១៧-២០ភាគរយសម្រាប់កូនមាន់អាយុ ១-៤៥ថ្ងៃ ដល់ការចិញ្ចឹមមាន់នៅជនបទ ។

ការរៀបចំចំណីលក្ខណៈសាមញ្ញដែលភ្ជាក់ងារផ្សព្វផ្សាយអាចយកទៅបង្ហាញកសិករ មានដូចខាងក្រោមនេះ :

ជម្រើសសម្រាប់លាយចំណី ១០ គីឡូក្រាម (ក)

សមាសធាតុផ្សំចំណី	បរិមាណ គិតជាគីឡូក្រាម					
	ជម្រើស ១		ជម្រើស ២		ជម្រើស ៣	
	គក្រ	រង្វាល់ *	គក្រ	រង្វាល់ *	គក្រ	រង្វាល់ *
កន្ទក់	១,៩	១៦ កំប៉ុង	៥	៤២ កំប៉ុង	៥	៤២ កំប៉ុង
ចុងអង្ករ	០,៧	៤ កំប៉ុង	១,៤	៨ កំប៉ុង	១,៤	៨ កំប៉ុង
ម្សៅត្រី	០,៨	៤ កំប៉ុង	២,៥	១២ កំប៉ុង	២,៥	១២ កំប៉ុង
ចកបាយទា**	៦,៦	៣៣ ល្អី				
ស្លឹកមរុម្ម			១	១៣ កំប៉ុង		
ស្លឹកមន					១	១៣ កំប៉ុង
អំបិល	០,០២		០,០៤		០,០៤	
ព្រីមិក (PREMIX)	០,០២		០,០៤		០,០៤	
ប្រូតេអ៊ីន %	១៧		១៧		១៧	

ជម្រើសសម្រាប់លាយចំណី ១០ គីឡូក្រាម (ខ)

សមាសធាតុផ្សំចំណី	បរិមាណ គិតជាគីឡូក្រាម					
	ជម្រើស ៤		ជម្រើស ៥		ជម្រើស ៦	
	គក្រ	រង្វាល់ *	គក្រ	រង្វាល់ *	គក្រ	រង្វាល់ *
កន្ទក់	១,៩	១៦ កំប៉ុង	៤,៤	៣៧ កំប៉ុង	១,៧	១៤ កំប៉ុង
ចុងអង្ករ	០,៦	៤ កំប៉ុង	១,៣	៨ កំប៉ុង	០,៥	៣ កំប៉ុង
សណ្តែកសៀង	០,៨	៣,៥ កំប៉ុង	១,៣	៥,៥ កំប៉ុង	០,៥	២,៥ កំប៉ុង
ជន្លេន			១,៦	៦,៥ កំប៉ុង		
ចកបាយទា**	៦,៧	៣៣ ល្អី				

ម្សៅស្លឹកដំឡូងឈើ			១,៣	**១៦ កំប៉ុង**		
ស្លឹកត្រកួន					៧,២	ក
អំបិល	០,០២		០,០៤		០,០២	
ព្រីម៉ិក(PREMIX)	០,០២		០,០៤		០,០២	
ប្រូតេអ៊ីន %	១៨		១៨		១៨	

* រង្វាល់(កំប៉ុង)ប្រើកំប៉ុងទឹកដោះគោ ដែលនិយាយប្រើសម្រាប់វាល់អង្ករ និងល្អីវាល់អង្ករ ១២គីឡូក្រាម ។

**នៅពេលដែលមិនមានថ្ងៃក្តៅខ្លាំង ការហាលចកមិនទទួលបានលទ្ធផលល្អទេ ដែលធ្វើឱ្យចកខូចគុណភាព ។ នៅក្នុងករណីនេះ ចកក្នុងបរិមាណតិចតួចត្រូវបានផង និងសំដិលថ្ងៃរយៈពេល ១២ម៉ោង ដើម្បីកាត់បន្ថយបរិមាណទឹក (៦០-៨០ភាគរយ) បន្ទាប់មកចកបាយទាដែលបានសំដិលនោះ អាចយកទៅលាយជាមួយ សមាសធាតុចំណីផ្សេងទៀត ។

ក, ត្រកួនដែលហាលស្ងួត មិនគួរប្រើជាចំណីមាន់នោះទេ ។ ត្រកួនអាចងាយស្រួលឱ្យមាន់ស៊ីនៅពេលហាន់ត្រកួនស្រស់ឱ្យតូចៗ មុននឹងលាយជាមួយបរិមាណចំណី (កន្ទក់ ចុងអង្ករ និងសណ្តែកសៀង) ដែលត្រូវឱ្យមាន់ស៊ីក្នុងមួយថ្ងៃ ។

*សារធាតុគីមីនៃសមាសធាតុផ្សំចំណីដែលបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងជម្រើសទាំង ៦ ខាងលើ

សមាសធាតុផ្សំចំណី	**ម៉ាស់ស្ងួត** (%)	**ប្រូតេអ៊ីន** (%)
ចុងអង្ករ	៨៨	៨
កន្ទក់	៨៨	១១
ម្សៅត្រី	៨៨	៣៥
ត្រីស្រស់	២៥	៥០
សណ្តែកសៀង	៨៩	៤៣
ជន្លេន	២៥	៤០
ចកបាយទា	៥	៣៥
ស្លឹកត្រកួន	១២	៣០,៦
ម្សៅស្លឹកមរុម្ម	៨៥	២៤
ម្សៅស្លឹកមន	៨៨	២៥
ម្សៅស្លឹកដំឡូងឈើ	៨៨	២២

*ទិន្នន័យវិភាគនៅមន្ទីរពិសោធន៍នៃមជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមសត្វ និងកសិកម្ម "សែលអាគ្រីត"

២.៤ ការចាក់ថ្នាំការពារ និងផ្សេងៗ

កូនមាន់ដែលញាស់មកបាន ១-៤៥ ថ្ងៃ ត្រូវចាក់ថ្នាំការពារជម្ងឺអុតមាន់ និងញូកាស់ ហើយប្រភេទវ៉ាក់សាំងទាំងពីរមានលក់នៅប្រទេសកម្ពុជា ។ មានវ៉ាក់សាំងញូកាស់ប្រភេទថ្មី អាយធូ (I2) ផលិតនៅប្រទេសវៀតណាមមានលក់នៅតាមឱសថស្ថានពេទ្យសត្វនៅតាមខេត្ត និងស្រុកមួយចំនួន ។ វ៉ាក់សាំងអាយធូមួយដបតូចមាន ១៥-២៥ក៏រិត ដែលសមស្របណាស់សម្រាប់សហគមន៏ជនបទ ។ ក្រៅពីនេះ វ៉ាក់សាំងអាយធូ អាចរក្សាទុកនៅក្នុងសីតុណ្ហភាព ២៨អង្សារសេនៅក្នុងទឹងផឹត រយៈពេល ២ខែ ក្រោយពីចេញពីទូរទឹកកក ។ ព័ត៏មានបន្ថែមលើការងារនេះ ពិនិត្យមើល ’TIP’ ផ្សេងទៀត ដែលរៀបរាប់ពីការចាក់វ៉ាក់សាំងនេះ ។

ពេលវេលានៃការចាក់ថ្នាំការពារ

(ជម្រើស ១)		
អាយុ (ថ្ងៃ)	**វ៉ាក់សាំង**	**ការផ្តល់**
៥	ញូកាស F ឬ B1	បន្តក់ក្នុងភ្នែក ឬច្រមុះ *
១០	អុត	ជួសនៅស្បែកផ្ទាំងស្លាប
២០	ញូកាស F ឬ B1	បន្តក់ក្នុងភ្នែក ឬច្រមុះ
៤០	ញូកាស La sota	លាយទឹកផឹក *
+៦០	ញូកាស M	ក្នុងសាច់ដុំ

(ជម្រើស ២)		
អាយុ (ថ្ងៃ)	**វ៉ាក់សាំង**	**ការផ្តល់**
៥	ញូកាស I2	បន្តក់ក្នុងភ្នែក
១០	អុត	ជួសនៅស្បែកផ្ទាំងស្លាប
+៤៥	អាសន្នរោគ **	ក្នុងសាច់ដុំ

* បរិមាណនៃការផ្តល់វ៉ាក់សាំង សូមមើលលំអិតនៅក្នុង បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាស្តីពី ការគ្រប់គ្រងនិងការពារជំងឺញ៉ូកាស

** កាលពីពីរឆ្នាំមុន ផលិតផលវ៉ាក់សាំងនេះត្រូវបានឈប់ប្រើប្រាស់ ហើយវាគ្មានលក់នៅតាមទីផ្សារទេ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ក៏យើងបានផ្តល់អនុសាសន៏អោយធ្វើអនាម័យសំអាតទីធ្លាទ្រុង រួមមាន ស្នូកទឹក និងចំណី អោយបានស្អាត និង ទឹកសម្រាប់មាន់ផឹក ទើបអាចការពារទប់ទល់នឹងជម្ងឺនេះបាន ។

នៅក្នុងសំបុកមាន់ និងនៅលើមេមាន់មានស្រមើរជាច្រើនដែលអាចខាំធ្វើឱ្យមានស្នាមរបួសឈាម នៅលើស្បែកមាន់ ។ ហើយស្រមើរដែលបង្កបញ្ហាខ្លាំងនោះ នៅពេលវាមានវ័យក្មេងនៅឡើយ ហើយវារំខានពិសេសតែនៅលើមេមាន់ ។ ទន្ទឹមនេះដែរ វាក៏អាចរំខានដល់កសិករដែលចូលធ្វើការងារក្នុងទ្រុងមាន់ផងដែរ ។ ដូច្នេះដើម្បីការពារកុំឱ្យមានស្រមើរទាំងនោះ កសិករត្រូវដាក់ថ្នាំជក់ ហើយជាថ្នាំខ្លាំងទៅក្នុងសំបុក មាន់ក្រាបពងដើម្បីជៀសវាងស្រមើរនេះ ។

២.៤.១ ជម្ងឺគ្រុនបក្សី

ជម្ងឺផ្តាសាយបក្សី (HPAI) ដែលបណ្តាលមកពី មេរោគម្យ៉ាងឈ្មោះ H5N1 ត្រូវបានគេកំណត់អត្តសញ្ញាណឃើញជាលើកដំបូងនៅប្រទេសកម្ពុជា កាលពីថ្ងៃទី ២៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៤ ។ រហូតមកទល់ពេលនេះ ជម្ងឺផ្តាសាយបក្សីបានកើតឡើងចំនួនដប់ប្រាំករណីរួចមកហើយ ដែលមួយករណីនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងនៅក្នុងបណ្តាខេត្តចំនួនប្រាំ រួមមានខេត្ត តាកែវ កណ្តាល សៀមរាប កំពង់ចាម និងខេត្តកំពត ។ មនុស្សបួននាក់ត្រូវបានគេរាយការណ៏ថា បានស្លាប់ដោយសារជម្ងឺនេះនៅក្នុងស្រុកកំពង់ត្រាចខេត្តកំពត ដែលមានព្រំប្រទល់ជាប់ជាមួយនឹងប្រទេសវៀតណាម ។ បក្សីដែលកើតជម្ងឺនេះ គឺមានរោគសញ្ញាជាច្រើនដូចជា វាមិនស៊ីអាហារ ស្លាបឡើងរឹង គ្រុនក្តៅ ខ្សោយកំលាំងរាគរូស ស្រេកទឹកខ្លាំង និងហើម ។ ជម្ងឺផ្តាសាយបក្សី (HPAI) អាចបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ច្រើន ហើយវាក៏អាចជះឥទ្ធិពលដល់សុខភាពមនុស្សទៀតផង ។ បច្ចុប្បន្ននេះប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់មានវ៉ាក់សាំងសម្រាប់ការពារបក្សីពីជម្ងឺនេះនៅឡើយទេ ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយដើម្បីកាត់បន្ថយការប៉ះពាល់បក្សាបក្សី ដែលមានជម្ងឺនេះគេគួរតែមានវិធានការប្រព័ន្ធការពារជីវសាស្រ្ត ។

សម្រាប់ព័ត៏មានបន្ថែម សូមទំនាក់ទំនង នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាល ។

២.៥ ផលចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច

ការសន្មតនានាដើម្បីវិភាគសេដ្ឋកិច្ចមានដូចខាងក្រោម :

- នៅក្នុងប្រព័ន្ធចិញ្ចឹមមាន់តាមលក្ខណៈបុរាណ មាន់ត្រូវបានផ្តល់ចំណីឱ្យនៅពេលព្រឹក ឬនៅពេលល្ងាចមានស្រូវ ឬអង្ករប្រមាណមួយកំប៉ុងដែលមានទម្ងន់ ២០០-២៥០ក្រាម ហើយបរិមាណនៃការឱ្យស៊ីនេះក៏អាស្រ័យទៅលើចំនួនមាន់ផងដែរ ។
- តែភាគច្រើនការផ្តល់ស្រូវសម្រាប់មេមាន់ និងមាន់ជំទង់ ហើយចុងអង្ករ ឬជួនកាលកន្ទក់សម្រាប់កូនមាន់ ។

- តម្លៃទ្រុងមាន់មិនបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងការចិញ្ចឹមមាន់តាមប្រព័ន្ធ បុរាណនេះទេ ដោយសារភាគច្រើនកសិករឱ្យមាន់ដេកនៅលើដើមឈើ និងក្រោមផ្ទះ ។
- តែដើម្បីអាចធ្វើការប្រៀបធៀបបាន មាន់ចិញ្ចឹមនៅក្នុងប្រព័ន្ធទាំងពីរ "បុរាណ និងកែលំអ" ត្រូវបញ្ចូលការចាក់វ៉ាក់សាំងប្រឆាំង នឹងជម្ងឺមាន់សំខាន់ៗ ។
- ការគណនាផ្អែកទៅលើចំនួនមេមាន់ ៥ក្បាល ដែលមនុស្សម្នាក់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ប៉ុន្តែដើម្បីធ្វើឱ្យការប្រើប្រាស់ពលកម្មគ្រួសារឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាពនេះ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយគួរលើកទឹកចិត្តឱ្យកសិករចិញ្ចឹមមេមាន់ពី ១០-១៥ក្បាល ក្នុងមួយគ្រួសារ ធ្វើដូច្នេះនាំឱ្យមានការទាក់ទាញកសិករច្រើន ដោយសារពួកគេអាចរកប្រាក់ ចំណូលបានច្រើនពីការអនុវត្តន៍ ’TIP’ នេះ ។
- ជម្រើសទី ១ នៃចំណីផ្សំដែលបង្ហាញខាងលើ ត្រូវបានយកមកធ្វើការគណនាលើផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ។ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ អាចប្រើប្រាស់ឧទាហរណ៍នេះ ដើម្បីគណនាទៅតាមប្រភេទចំណីដូចមាននៅជម្រើសផ្សេងៗទៀតដែលសមស្របសម្រាប់កសិករនៅតាមតំបន់និមួយៗនៅប្រទេសកម្ពុជា ។ ចំណែកឯសមាសធាតុដែលបានយកមករៀបចំជាចំណីនៅក្នុងជម្រើសទាំង ៦ នោះ ជាទូទៅកសិករអាចទិញ និងផលិតបាននៅតាមតំបន់របស់ខ្លួនស្ទើរតែគ្រប់កន្លែងទាំងអស់នៅប្រទេសកម្ពុជា ។
- គោលបំណងនៃការកែលំអការចញ្ចឹមមាន់នៅដំណាក់កាលនេះ គឺធានាឱ្យអត្រាងាប់របស់កូនមាន់ថយចុះ និងបង្កើនផលិតភាពរបស់មេមាន់ផងដែរ ។ សំរេចជោគជ័យលើអ្វីដែលលើកឡើងទាំងអស់នេះ ធានាផលិតកូនមាន់ដែលមានសុខភាពល្អសម្រាប់បំប៉នយកសាច់
ដូច្នេះធ្វើឱ្យផលិតកម្មធានាបានប្រាក់ចំណេញច្រើន និងធ្វើឱ្យមាននិរន្តរភាព ។

ឧទាហរណ៍ : ប្រៀបធៀបសេដ្ឋកិច្ចនៃការចិញ្ចឹមមាន់លក្ខណៈបុរាណ និងការកែលំអលើការផ្តល់ចំណី និងគ្រប់គ្រងមេមាន់ និងកូនមាន់ពូជក្នុងស្រុកសម្រាប់មួយគ្រួសារក្នុងមួយឆ្នាំ (ប្រាក់ទាំងអស់គិតជារៀល)

	ទំលាប់កសិករ			កែលំអ		
ប្រាក់ចំណូល	**ទិន្នផល ក្បា/ឆ្នាំ**	**តម្លៃ រៀល/ឯកតា**	**ចំណូល ក្បា/ឆ្នាំ**	**ទិន្នផល ក្បា/ឆ្នាំ**	**តម្លៃ រៀល/ឯកតា**	**ចំណូល ក្បា/ឆ្នាំ**
កូនមាន់	៧៥ក្បា	២៥០០	១៨៧៥០០	២០០ក្បា	២៥០០	៥០០០០០
មេមាន់	៧,៥គ.ឡ	៨០០០	៦០០០០	៧,៥គ.ឡ	៨០០០	៦០០០០
		សរុប	២៤៧៥០០			៥៦០០០០
ការចំណាយ	បរិមាណមាន់/ឆ្នាំ	តម្លៃ រៀល/ឯកតា	ចំណាយក្បា/ឆ្នាំ	បរិមាណមាន់/ឆ្នាំ	តម្លៃ រៀល/ឯកតា	ចំណាយក្បា/ឆ្នាំ
មេមាន់	៧,៥គ.ឡ	៨០០០	៦០០០០	៧,៥គ.ឡ	៨០០០	៦០០០០
ការប្រើប្រាស់ចំណីជម្រើសទី ១						
ស្រូវ	៥៥	៥៥០	៤០១៥០			
ចុងអង្ករ	២៧	៨០០	២១៦០០	២៤	៨០០	១៩២០០
កន្ទក់				៩	៥៥០	៤៩៥០
ម្សៅត្រី				៩,៥	២០០០	១៩០០០
ចកបាយទា				៨៤	៥០	៤២០០
អំបិល				០,២	៤០០	៨០
ព្រីម៉ិក (Premix)				០,២	១០០០០	២០០០
វ៉ាក់សាំង	១៦០	១០០	១៦០០០	១៦០	១០០	១៦០០០
ទ្រុង				*		៣៩៦០០
របងរាំងកូនមាន់						៤០០០០
		ចំណាយប្រាក់សរុប	១៣៧៧៥០			២០៥០៣០
ប្រាក់ចំណេញ+ពលកម្ម			១០៩៧៥០			៣៥៤៩៧០
ចំណាយមិនមែនសាច់ប្រាក់						
ពលកម្ម	២៣	៤០០០	៩២០០០	៤៥	៤០០០	១៨០០០០
		ចំណាយសរុប	២០១៧៥០			៣៨៥០៣០
		ប្រាក់ចំណេញ	៤៥៧៥០			១៧៤៩៧០
		ប្រាក់ទទួលបានគិតជាពលកម្មក្នុងមួយថ្ងៃ	៤៧៧០			៧៨៦០
					ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធពី មេមាន់ ៥ ក្បាល	១២៩២២០
					បង្កើនចំណូលគ្រួសារតាមរយៈ មេមាន់ ៥ ក្បាល	២៤៥២២០

*យើងគិតថាទ្រុងមាន់មួយដែលបានសាងសង់ អាចប្រើប្រាស់រយៈ ៣ឆ្នាំ ដូច្នេះជាតម្លៃរំលួស ប្រចាំឆ្នាំ គឺ ៣៣ភាគរយ សម្រាប់គណនាលើការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច ។

២.៦ ផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន

ដោយសារបច្ចេកវិទ្យាដែលបានលើកនៅក្នុង ”TIP” នេះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងតាមលក្ខណៈធម្មជាតិ ដោយប្រើប្រាស់ផល និងអនុផលកសិកម្ម ឬអ្វីដែលគាត់ផលិត ហេតុដូច្នេះហើយ ធ្វើឱ្យមានផលប៉ះពាល់វិជ្ជមានមួយចំនួនសម្រាប់បរិស្ថាន ។

មាន់ចិញ្ចឹមក្នុងទ្រុង មិនត្រឹមតែការពារទល់នឹងគ្រោះថ្នាក់មួយចំនួនប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែអាចការពារមាន់មិនឱ្យធ្វើការប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍កសិករផ្សេងទៀត ដូចជាការករកាយសួនបន្លែ ។

ការចិញ្ចឹមជន្លេនជាវិធីមួយមានប្រសិទ្ធិខ្ពស់ណាស់ក្នុងការប្រើប្រាស់លាមកសត្វដែលមានអាស្សូតខ្ពស់ឱ្យក្លាយជាជីមួយមានជីជាតិរលាយយឺតៗសម្រាប់ដំណាំ ។ វិធីនេះអាចកាត់បន្ថយផលវិបាកបរិស្ថានដោយសារមានជីជាតិច្រើន បានភាយចេញពីប្រព័ន្ធកសិដ្ឋាន និងធ្វើឱ្យស្រះ ទន្លេ កខ្វក់ ។ល។ តែនឹងផលិតអាហារមួយដែលមានប្រូតេអ៊ីនយ៉ាងល្អ ។

---

៣. ការណែនាំលើការងារផ្សព្វផ្សាយ

៣.១ វិធីសាស្ត្រនៃការផ្សព្វផ្សាយ

ជាទូទៅកសិកររក្សាទុកមេមាន់សម្រាប់បន្តពូជ និងបំប៉នផងដែរ ហេតុដូច្នេះហើយវាជាការងាយស្រួល ក្នុងការរៀបចំកសិករជាក្រុម ជាពិសេសអ្នកដែលមានការចាប់អារម្មណ៍លើការសាកល្បង ’TIP’ នេះ ។ ការធ្វើបង្ហាញអាចរៀបចំឡើងពី ៥-១០ កន្លែងនៅក្នុងភូមិមួយ អាស្រ័យទៅតាមចំនួនគ្រួសារកសិករ ដង់ស៊ីតេ និងទំហំរបស់ភូមិ ។ ដើម្បីធ្វើឱ្យការផ្សព្វផ្សាយមានការរីកសាយល្អនោះ គឺត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកសិករចូលរួមម្នាក់ជ្រើសរើសដៃគូរបស់គេ ៥នាក់ទៀតសម្រាប់រៀនជាមួយគ្នា ។ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយជួបប្រជុំជាមួយក្រុមកសិករនេះរៀងរាល់សប្តាហ៍ដើម្បីពិនិត្យតាមដានការធ្វើបង្ហាញនេះ ហើយជាមួយគ្នានោះដែរ ពិភាក្សាបញ្ហា ឬប្រធានបទពាក់ព័ន្ធនានា ទៅលើការអនុវត្តន៍ ’TIP’ នេះ ។

វិធីសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្តន៍ ’TIP’ នេះ ផ្អែកលើការធ្វើបង្ហាញតាមគោលដៅគ្រួសារនិមួយៗ ប៉ុន្តែការជួបប្រជុំ និងពិភាក្សារៀងរាល់សប្តាហ៍ ត្រូវធ្វើជាក្រុមធំនៅក្នុងភូមិដែលមាន ការចូលរួមទាំងកសិករធ្វើបង្ហាញ និងដៃគូររបស់គេ ។

ដ្យាក្រាមនៃយុទ្ធសាស្ត្ររីកសាយលើការងារផ្សព្វផ្សាយនៃ TIP នេះ

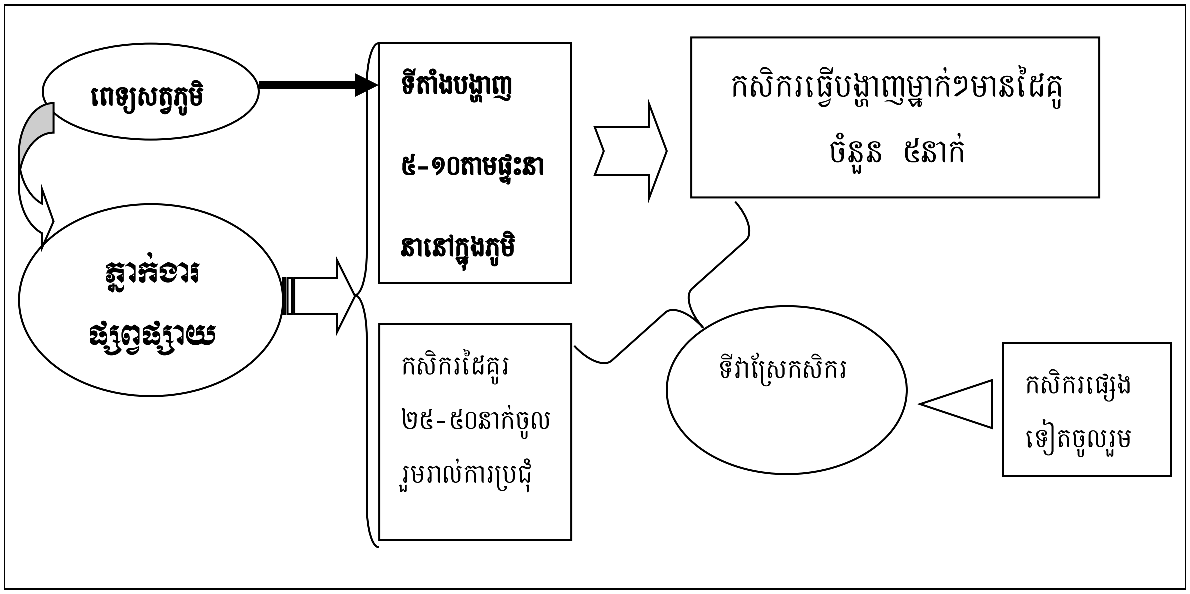

ដំណាក់កាល និងការណែនាំ : ដំណាក់កាល និងបែបបទនានាក្នុងការរៀបចំ អនុវត្ត និងវាយតម្លៃទៅលើ 'TIP' នេះ មានរៀបចំក្បោះក្បាយនៅខាងក្រោម :

<u>ការជ្រើសរើសទីតាំង</u> :

ដោយសារតែ 'TIP' នេះ អាចសមស្របស្ទើរតែគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃប្រទេសកម្ពុជា ដូច្នេះមិនមានជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអ្វីធំដុំសម្រាប់ការជ្រើសរើសនោះឡើយ ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក៏ដោយ ភូមិដែលមានផ្ទះនៅដាច់ៗ ឆ្ងាយពីគ្នា គួរត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីសាកល្បង 'TIP' នេះ ជាដំបូងសិន ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការរៀបចំ និងទីកន្លែង សម្រាប់ផលិតចំណីមាន់ទៀតផង ។

<u>ការជ្រើសរើសកសិករ និងការរៀបចំ</u> :

ដើម្បីធ្វើឱ្យតម្លៃ ការងារផ្សព្វផ្សាយនេះ អាចទទួលយកបាន និងបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពនៃការប្រើធនធាននោះ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយគួរ :

- ជ្រើសរើសកសិករចាប់អារម្មណ៍ និងសកម្ម ៥-១០នាក់ នៅក្នុងភូមិមួយ (ចំនួនអាស្រ័យលើចំនួនគ្រួសារដង់ស៊ីតេ និងទំហំភូមិ) ។ កសិករចូលរួមត្រូវមានមេមាន់យ៉ាងហោចណាស់ ៥ក្បាល សម្រាប់ចូលរួមអនុវត្ត 'TIP' នេះ ។
- កសិករដែលបានជ្រើសរើសមានផ្ទះនៅឆ្ងាយៗពីគ្នានៅក្នុងភូមិ ដើម្បីធ្វើឱ្យការផ្សព្វផ្សាយចែកចាយដល់មនុស្សច្រើន ។ កសិករចូលរួមធ្លាប់មានបទពិសោធន៍លើការចិញ្ចឹមមាន់ខ្លះ និងមានចិត្តចង់ចូលរួម ។
- ជាលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ចូលរួមនៅក្នុងការអនុវត្តន៍ 'TIP' នេះ កសិករដែលបានជ្រើសរើសត្រូវរកដៃគូចំនួន ៥នាក់ ដែលរស់នៅជុំវិញផ្ទះខ្លួនដើម្បីធ្វើការរៀនសូត្ររួមគ្នា ។
- ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ការចូលរួមរបស់កសិករជ្រើសរើស និងចែករំលែកបទពិសោធន៍ដល់អ្នកដទៃមានសំភារៈមួយ ចំនួនដែលផ្តល់ឱ្យកសិករដូចជាសមាសធាតុចំណីដែលគាត់ មិនអាចផលិតនៅក្នុងភូមិ និងពូជដំណាំជាចំណីប្រូតេអ៊ីន ឬប្លាស្ទិកសម្រាប់ផលិតចកបាយទា ក្នុងករណីលក្ខខណ្ឌអំណោយផល និងវ៉ាក់សាំង ប៉ុន្តែកសិករត្រូវមានមេមាន់ សំភារៈសម្រាប់ធ្វើទ្រុង របងបាំង និងជី ។

ឧបករណ៍/សំភារៈ :

សំភារៈដែលមិនមាននៅក្នុងភូមិ ឬមិនអាចផលិតបានដោយកសិករ អាចត្រូវផ្តល់ឱ្យជាការលើក ទឹកចិត្តដើម្បីចូលរួម និងចែករំលែកបទពិសោធន៍ដល់អ្នកដទៃ ។ សំភារៈ និងឧបករណ៍ត្រូវការសម្រាប់អនុវត្ត 'TIP' នេះមាន :

សំភារៈឧបត្ថម្ភដល់កសិករ

- វ៉ាក់សាំងសម្រាប់កូនមាន់ (ដង្កោរ និងអុតមាន់) សម្រាប់ការ ធ្វើវ៉ាក់សាំងដំបូងប៉ុណ្ណោះ ។
- កំរាលប្លាស្ទិកប្រសិនបើកសិករត្រូវការផលិតចកបាយទា ។
- ចំណីប្រូតេអ៊ីនដែលកសិករមិនអាចផលិតបានដោយខ្លួនឯង (ផ្តល់លើកដំបូងជាការលើកទឹកចិត្ត) ។
- គ្រាប់ពូជដំណាំចំណីសត្វរួមបញ្ចូលទាំងជន្លេន ប្រសិនបើ មានតម្រូវការ ។

ចំណាំ :

- ក្នុងការអនុវត្តន៍ 'TIP' នេះ ដែលមានកសិករច្រើន ចាប់អារម្មណ៍នោះ ចំណាយផ្សេងៗត្រូវចេញដោយកសិករ រួមទាំងតម្លៃសេវាកម្ម ក្រោយពីការធ្វើបង្ហាញម្តង ។
- ភ្នាក់ងារ ផ្សព្វផ្សាយនៅពេលនោះ អាចធ្វើការជាមួយភ្នាក់ងារពេទ្យសត្វភូមិ ប្រសិនបើមានដើម្បីជួយសំរួលដល់ការអនុវត្តន៍ 'TIP' នេះ ។
- ជាទូទៅ កសិករមិនមានប្រាក់សម្រាប់បង់ដល់សេវាកម្ម របស់ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ ក៏ដូចជាពេទ្យសត្វភូមិដែរ ដូច្នេះភាគី ទាំងសងខាងត្រូវរៀបចំជាកិច្ចព្រមព្រៀង ដោយយកថ្លៃ សេវាកម្ម+ថ្លៃវ៉ាក់សាំងពី១០-១៥ភាគរយ លើចំនួនមាន់ផលិតបាន ។ ធ្វើតាមវិធីនេះ អាចលើកទឹកចិត្តទាំងកសិករ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ និងពេទ្យសត្វភូមិ អនុវត្តឱ្យល្អដើម្បី ចែកចាយផលប្រយោជន៍គ្នា ។

ការចូលរួមចំណែកពីកសិករ :

- រៀបចំដីមួយផ្នែកសម្រាប់អនុវត្ត 'TIP' នេះ ។
- មានមេមាន់ ៥ក្បាល សម្រាប់អនុវត្ត 'TIP' នេះ ។
- សំភារៈសម្រាប់សាងសង់ទ្រុង អង្រុតក្រុង និងរបងបិទបាំង ។

- សមាជិកគ្រួសារម្នាក់ទទួលខុសត្រូវលើការងារនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ និងពិភាក្សាគ្នានានា ។
- ចំណីមាន់ មាន ចុងអង្ករ និងកន្ទក់ដើម្បីផ្សំចំណីតាមរូបមន្ត ខាងលើ ។

<u>ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ</u> :

ដោយរយៈពេលសម្រាប់កូនមាន់ដែលបានលើកឡើងនៅក្នុង 'TIP' នេះ ខ្លី ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយ ត្រូវចុះជួបកសិករដល់ទីកន្លែង ៣-៩ថ្ងៃម្តង ។ តួនាទី អ្នកផ្សព្វផ្សាយដែលត្រូវធ្វើមានដូចខាងក្រោម :

- រៀបចំការប្រជុំជាមួយកសិករ និងដៃគូរបស់ពួកគេ ដើម្បីពិភាក្សាលើដំណើរការបង្ហាញអាស្រ័យទៅតាមជម្រើសបច្ចេកទេសដែលកសិករបានជ្រើស ។
- ត្រួតពិនិត្យតាមដាននៅតាមផ្ទះនិមួយៗដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើការអនុវត្តន៍ 'TIP' នេះ ។
- ថ្លឹងកូនមាន់ជាក្រុមរៀងរាល់ ៥-៧ថ្ងៃម្តងជាមួយម្ចាស់ ។
- រៀបចំការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃដោយមានការ ចូលរួមពីកសិករនៅពេលកូនមានអាយុ ៤០-៤៥ថ្ងៃ ។ នៅថ្ងៃជាមួយគ្នានេះ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយអាចអញ្ជើញកសិករ ផ្សេងៗទៀតឱ្យចូលរួមវាយតម្លៃ 'TIP' នេះ និងទន្ទឹមគ្នានោះរៀបចំទិវាស្រែកសិករដែលអនុញ្ញាតឱ្យកសិករបង្គោល ចែករំលែកបទពិសោធន៍ដល់អ្នកដទៃ ។

<u>ផែនការ</u> :

ចំពោះ 'TIP' នេះ មិនមានពេលវេលា/រដូវជាក់លាក់ចាំបាច់នោះទេ តែជាការប្រសើរគួរតែចាប់អនុវត្តក្រោយភ្លៀងធ្លាក់ជោគជាំនៅដើមរដូវវស្សា (ជម្ងឺដង្កោរអាចផ្ទុះឡើងនៅពេលភ្លៀងតិចៗដំបូង) ហើយតំបន់លិចទឹកនៅរដូវវស្សា គួរចាប់ផ្តើមក្រោយទឹកសំរក (វិច្ឆិកា-ធ្នូ) ។

៣.២ ថវិកាសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ

ថវិកាសម្រាប់កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ នឹងប្រែប្រួលអាស្រ័យលើតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃសាម៉ីអង្គភាព ។ តារាងថវិកា ខាងក្រោមបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០០៦ ដោយយោងទៅលើការប៉ាន់ស្មាន លើបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា របស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

ថវិកា និង ការសន្មត់	ចំនួន / តម្លៃ
ក្រុមកសិករ (ក)	៣០ នាក់
ទុនសម្រាប់ទីតាំងធ្វើបង្ហាញ (ខ)	$៨០
ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករ (គ) - ឯកសារ / ការណែនាំពីបច្ចេកវិទ្យា TIP	$៣០
ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករ (ឃ) - អាហារសំរន់	$៩០
ទុនចូលរួមពីកសិករគំរូ (ង)	កំលាំងពលកម្ម មេមាន់ / កូនមាន់ ពេទ្យសត្វភូមិ
ទិវាស្រែ — អាហារសំរន់ (ច)	$២៥
ទិវាស្រែ — សំភារៈ (ឆ)	$១០
មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក-ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំថ្ងៃ (ជ) - ការបណ្តុះបណ្តាល, ការត្រួតពិនិត្យទីកន្លែងធ្វើបង្ហាញ	$៤២
មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក-ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ថ្លៃធ្វើដំណើរ (ឈ)	$២៤
ការចុះត្រួតពិនិត្យ-តាមដាននៅមូលដ្ឋានដោយអ្នកឯកទេស (ញ)	$២០
សរុប	**$៣២១**

ការសន្មត់ប្រើប្រាស់មាន:

ក. ក្នុង បអប មួយ មានក្រុមកសិករ (៣០ នាក់) និងកសិករគំរូដែលមានទីកន្លែងបង្ហាញ ២ កន្លែង

ខ. ទុនសម្រាប់ខួប ៤៥ថ្ងៃ រួមមាន ៥ដុល្លា សម្រាប់ស៊ុមក្រុងមាន់ សំណាញ់២០ដុល្លា ចំណី១៥ដុល្លា=៤០ដុល្លា ទុនសម្រាប់ពីរកន្លែងនេះ = ៨០ ដុល្លា

គ. ឯកសារបណ្ដុះបណ្ដាលបច្ចេកវិទ្យាមានរួមបញ្ចូលទាំងសំភារៈសម្រាប់បង្រៀន មេរៀន ការបញ្ចាំងស្លាយ និង ផ្ទាំងរូបភាពធំៗ ដែលជាដំណើរការនៃវិធីសាស្រ្តបង្រៀន ។

ឃ. ការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមកសិករមាន ៣វគ្គ មួយវគ្គ មានរយៈពេលមួយថ្ងៃ លើកលែងតែវគ្គ ការធ្វើជីកំប៉ុស្តិ៍ មានតែ ២វគ្គទេ និង ការកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់ជី មានមួយវគ្គដែរ

ង. ទុនចូលរួមពីកសិករឬទីកន្លែងបង្ហាញ មួយវដ្ដ មានមេមាន់៥ និងមាន់ឈ្មោល១ និងកូនមាន់រស់៤០-សួនដំណាំសំរាប់ចំណីមាន់ កំលាំងពលកម្ម និង ថវិកាសម្រាប់ពេទ្យសត្វភូមិ

ច. ទិវាស្រែមានកន្លះថ្ងៃ មានតែម្ដងក្នុងវគ្គណាមួយក្នុងចំណោមទាំងបីវគ្គ និងអាចមានការចូលរួមពីកសិករនៅក្បែរៗភូមិប្រហែល ៤០-៦០នាក់

ឆ. សំភារៈសម្រាប់ទិវាស្រែរួមមាន ឧឃោសនស័ព្ទ(មេក្រូ) តង់ និងផ្ទាំងបដារូបភាពផ្សេងៗ ទៀត

ជ. សម្រាប់មន្រ្តីកសិកម្មស្រុក ថវិកាឧបត្ថម្ភរួមមាន៨ថ្ងៃ សម្រាប់ការជ្រើសរើសទីកន្លែងបង្ហាញ /ការចាប់ផ្ដើម / ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន ។ ចំពោះការបណ្ដុះបណ្ដាលសម្រាប់ ៣វគ្គ ផ្ដល់អោយ ៦ ថ្ងៃ និងទិវាស្រែផ្ដល់ អោយ២ថ្ងៃ

ឈ. ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់ម៉ូតូ ២ដុល្លាសម្រាប់មួយថ្ងៃ ទាំងអស់ ១២ថ្ងៃ

ញ. មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត-អ្នកឯកទេសផ្ដល់ជំនួយបច្ចេកទេស និងត្រួតពិនិត្យ-តាមដានការបណ្ដុះបណ្ដាល TIP

៣.៣ កន្លែងរកឯកសារបន្ថែម

មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមសត្វ និងកសិកម្ម "សែលអាគ្រិត" និងនាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល ។

៣.៤ យែនឌ័រ

ស្រ្តីសមរម្យសម្រាប់ជ្រើសរើសក្នុងការចូលរួមនៅក្នុង 'TIP' នេះណាស់ ដោយសារជា ទូទៅពួកគេច្រើនធ្វើការងារនៅក្បែរផ្ទះ។'TIP'នេះអាចជួយស្រ្តីឱ្យបង្កើនចំណូល ដើម្បីគាំទ្រដល់គ្រួសារគេជាពិសេសសម្រាប់បង្កើនអាហាររូបត្ថម្ភដល់កុមារ និងទិញសំភារៈសម្រាប់កូនទៅសាលារៀន ។

ដោយសារអ្នកចូលរួមអនុវត្ត 'TIP' នេះ ភាគច្រើនជាស្ត្រី ការផ្ដល់អទិភាពដល់អ្នកផ្សព្វផ្សាយជាស្ត្រី ក្នុងការរៀបចំការងារនេះនៅតាមភូមិ មានសារៈសំខាន់ណាស់ ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទំនាក់ទំនង:

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

២០០ វិថីព្រះនរោត្តម ភ្នំពេញ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ : ០១២ ៨៣៣ ៧៧៧ ឬ ០១២ ៨២៦ ៦១៧

ទូរសារ : ៨៥៥ ២៣ ២១០ ៩៤៨ ឬ ៨៥៥ ២៣ ២១៣ ០១១

អ៊ីម៉ែល : kunso@camnet.com.kh ឬ mak_soeun@camnet.com.kh